

НЕБА

половину
отримує
вуличний розповсюдвач

5 грн

16

ТУДИ

ЗВІДТИ

придбавши цей журнал, ви допоможете бездомним

ПРОСТО НЕБА – незалежний вуличний журнал, який розповсюджують на вулицях Львова безпритульні та соціально виключені особи.

НАША МЕТА

Метою розповсюдження журналу є залучення до соціальної інтеграції людей, що перебувають у скрутних життєвих обставинах. Девізом ПРОСТО НЕБА є «Працювати, не жебракувати». Ми схилиємося до думки, якщо людина взялася розповсюджувати журнал, вона прагне насамперед змінити своє життя. Крім того, це унікальна можливість покращити своє фінансове становище.

ЯК МОЖНА РОЗПОВСЮДЖУВАТИ ЖУРНАЛ

Якщо Ви – бездомна чи безробітна людина і бажаєте розповсюджувати журнал, звертайтеся у пункти розповсюдження:

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69
Центр обліку та нічного перебування
бездомних громадян
Вул. Кирилівська, 3-а

СПІВПРАЦЯ З ПРОСТО НЕБА

Ми завжди відкриті до співпраці як із соціально незахищеними верствами, так і з письменниками, художниками, фотографами та багатьма іншими, хто став на шлях боротьби проти бідності та соціальної несправедливості. Усі матеріали в журналі – добра воля дописувачів і волонтерів видання. Винагороди за подані до друку матеріали немає. Редакція залишає за собою право не повертати, не рецензувати надіслані матеріали і не погоджуватися з думкою авторів.

Запрошуємо рекламодавців до розміщення соціальної реклами, що пропагує здоровий спосіб життя та сприяє ефективному вирішенню актуальних проблем міста.

ПРОСТО НЕБА є членом Міжнародної асоціації вуличних видань. Проект реалізує ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя».

Проект реалізується за фінансової підтримки Міжобласного благодійного фонду «Фонд розвитку Карпатського Євросерегіону» та Міжнародного фонду «Відродження».

НАШІ КОНТАКТИ

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
79495, м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69
Сторінка в Інтернеті www.emaus-oselya.org
E-mail: prosto_neba@yahoo.com
Тел./факс 032 296 33 03

ПРАВИЛА РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ

1. Розповсюджувач має бути ввічливим, проявляти повагу до покупців та інших розповсюджувачів.
2. Розповсюджувач розповсюджує журнал відповідно до вартості, вказаної на обкладинці.
3. Розповсюджувач не має нав'язувати покупцеві журнал, а поважати його вибір придбати його, або ні.
4. Розповсюджувач обов'язково мусить мати при собі посвідчення розповсюджувача.

Увага: Якщо розповсюджувач знаходиться у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, не беріть у нього журнал.

З М І С Т

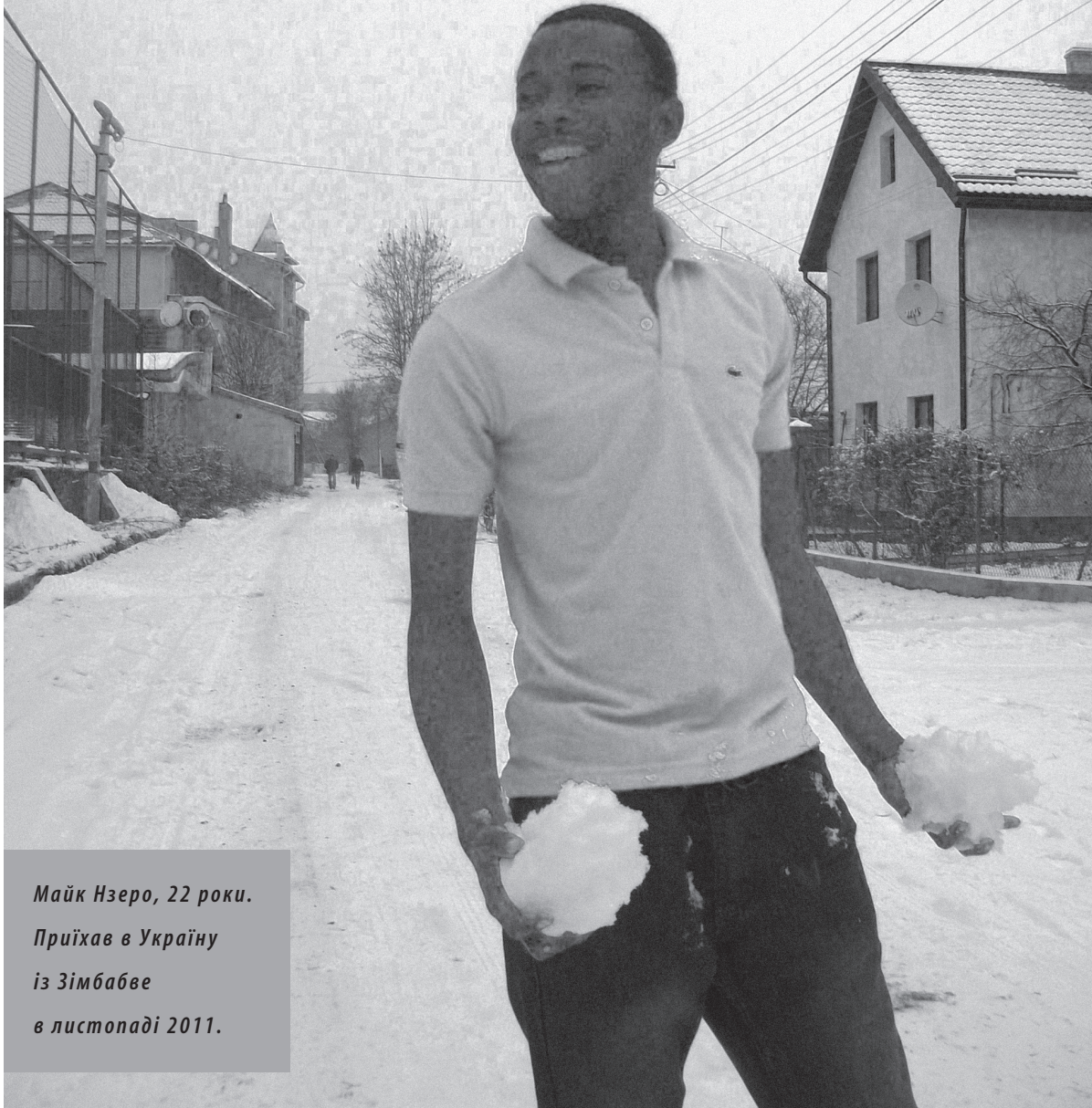
Історія одного іммігранта	3
Наше опитування	4
Наші новини	5
Прогноз погоди від Максима Ольги	5
Мар'яна Соха. Туди і звідти	6
After dark від Григорія Семенчука	7
Максим Ольга. Як подолати комплекс меншовартості, якщо ти толераєш?	8
Імміграція – це як альпінізм: цікаво, але нелегко	10
Катерина Бабкіна. Еміграція всередині себе	12
Тамара Злобіна. Бухарест про Україну	14
Кароліна Козюра. П'ять принципів пошуку ідеальної дружини в Україні за Кері Колега	16
Інтерв'ю з Павлом Ар'є	18
Без Ознак Мистецького Життя: Ростислав Шпук	20
Інтерв'ю з Йорґем Шульцем	22
Volonterka. Міграція та стереотипи. Еміграція в Україну	23
Хав'єр Санчез. Від країни до країни. Від культури до культури	24
Ірка Фрис. Пророк Мойсей і Україна	26
Ірина Мозоль. Метро-думки	27
Євгенія Сенік. Країна У або казки чужим дітям	28
Юліана Паранько. Імміграніада	30
Літературні рецензії	31
Музичні рецензії	32
Кінорецензії	33
Огляд блогосфери	34
Мар'яна Максим'як. Вірші	36
Як допомогти бездомній людині	37

Фото на обкладинці та розвороті Саші Ковтуна

Головний редактор
Мар'яна Соха
Випусковий редактор
Григорій Семенчук
Дизайн і верстка
Юрій Іздрик
Логотип
Оксана Васьків-Кукул
Над номером працювали
Максим «Ольга» Ліщенко, Юрій Дідевич,
Кароліна Козюра

Свідоцтво про державну реєстрацію
ЛВ №925/178р від 02.10.2009
Тираж – 3 000 примірників

ІСТОРІЯ ОДНОГО ІММІГРАНТА

*Майк Нзеро, 22 роки.
Приїхав в Україну
із Зімбабве
в листопаді 2011.*

Україна для мене – перша країна на іншому континенті. Я знав, що це країна, яка розвивається і в яку порівняно легко емігрувати.

Емігрувати довелося через політичну ситуацію в моїй країні. Вдома я займався політикою, був у партії, опозиційній до президента. Наш президент керує країною вже 27 років і ЄС почав застосовувати жорсткі санкції через відсутність демократії в державі та централізацію влади. Зараз в Зімбабве все імпортується, країна нічого не виробляє. Дуже багато людей покидають країну, наприклад, мої друзі емігрували у Великобританію, Австралію, США. Там вони контактують з місцевими правозахисними організаціями, добиваються права голосувати поза межами країни.

Візу в Україну отримав в ПАР. Еміграція була єдиним виходом. В Україні я шукаю безпеки, хочу отримати статус біженця і продовжити навчання. Поки що мешкаю в «Оселі».

Найважче для мене в Україні – це мовний бар'єр і холодна погода. У Зімбабве зараз +25. А тут вперше бачу стільки снігу!

Також бачу, що люди часто дивно реагують на мене – витріщаються, бо я чорний. Хоча в цих поглядах більше привітності і здивування. Інколи буває, що люди наїдіпитку, які ночують в нічліжці, намагаються щось наполегливо мені пояснити і нервуються, що я не розумію.

Загалом великої різниці між людьми на моїй Батьківщині і тут я не бачу. Мені здається, що я розумію українську культуру, не бачу нічого надзвичайно нового.

Володимир Павлів, «Оселя»

Я виїхав з України в 1998 році, коли мені було 24 роки, бо не мав тут що робити. Тоді легко було відкрити візу через туристичну агенцію. Я хотів подивитися як там люди живуть. В мене там був знайомий, який знайшов мені роботодавців, українців ще тоді було мало в Голландії, більше поляків. Наступного дня вже пішов на роботу – складав тюльпани в букети, сортував цибулини. Потім знайшов квартиру, іншу роботу. Віза в мене була на три місяці, далі перебував нелегально. Познайомився з дівчиною, потім мене зловила міліція і депортувала додому. Потім моя голландська дівчина приїхала за мною до Львова, ми одружилися і мені скасували депортацію. Через рік я поїхав в Голландію вже легально, знайшов офіційну роботу. Я не знав голландської мови, говорив тільки англійською. Голландці неохоче говорять англійською, тому відчував не зовсім дружнє ставлення. Коли я почав вчити їхню мову, стало легше розуміти їх і їхню культуру. Тоді вже проблем з голландцями не було, але це зайняло три роки, не менше. Незвичною була їхня природа, без лісів, без проміжків між населеними пунктами. Поля, вівці, корови, кози – все заповнено. В Амстердамі мене вражала кількість іноземців – таке враження, що туди з'їхався весь світ. Одночасно і цікаво, і важко до цього звикнути. Ті всі різні люди мають різну культуру, виховання, релігію і всі разом живуть, є між ними повага і толерантність. І це було мені дивно – як вони так можуть між собою жити. Бракувало рідної мови, свят, львівської атмосфери, їжі. Ще після розлучення я прожив п'ять років в Голландії, але при кожній нагоді їздив до Львова, бо тягнуло. Тому півтора року тому я все кинув і повернувся до рідного міста.

Василь Тимочко, «Оселя»

В 1994 році я потрапив в Білорусію, а перед тим 2 роки прожив в Польщі. В Польщу поїхав через конфлікти з батьками, працював там нелегально. Познайомився там з білорусами, вони запросили в гості, потім запропонували там залишитися і працювати. В Білорусії зустрів свою майбутню дружину, одружився, отримав дозвіл на проживання. Мені важко було бути там чужим, бо всі між собою зналися, дружили з дитинства, а я мусів заробляти друзів своїми вчинками. Спочатку Білорусія здається нормальною, ставлення до людей простіше і відкритіше, вони не ділять людей за національностями. Хоча з іншої сторони мусять мовчати, не можуть висловлювати свою думку. Я це відчував, коли там жив. Держава тримає народ під контролем. Якщо ти був судимий, то для держави ти вже злочинець на ціле життя і твоя прописка – це тюрма.

Я дуже хотів повернутися в Україну, але мене тримала сім'я, потім я загубив документи і був депортований. Повертався з відчуттям ностальгії і радості, бо не був вдома 17 років. Україна дуже сильно змінилася, стала комерційною і бідною. Але подобається, що люди можуть вільно висловлюватися. Це – найголовніше.

Ірина Фаріон, депутат Львівської обласної ради

Я відповім вам словами Григорія Сковороди, словами Івана Франка, що щастя не десь, а в нас самих, і той, хто хоче реалізувати себе, знайде способи тут, а той, хто не вміє себе тут реалізувати, шукає шлях деінде. Я не думаю, що еміграція – це шлях для вирішення своїх проблем, тобто кожен з нас опинявся за тих двадцять років у набагато легшій ситуації, ніж опинялися наші предки у попередніх сімдесять років, але вони уміли за набагато складніших обставин пустити корінь і наростити дерево, і дерево, яке дало плоди. Тобто, я бажаю всім українцям внутрішньої сили для реалізації себе тут. А щодо того, що люди з бідніших країн їдуть сюди на роботу, то в цьому бачу величезний негатив, власне той негатив, який зараз переживає стара Європа, яка через безглузду міграційну політику перетворила європейську спільноту, даруйте, у циганський табір. Бо змішування людей, ніколи не дасть позитивного результату, а буде створювати лише проблему, у першу чергу, на етнічному ґрунті, а потім на релігійному. Тому мені здається, що зараз саме час, особливо після зміни влади, а вона буде неминуче, після виборів, напрацьовувати дуже серйозну міграційну політику, яка має працювати на те, аби українець, у першу чергу, зберіг свою ідентичність, а по-друге, аби українець навчився реалізовувати себе на своїй землі, бо це можливо за будь-яких обставин, бо поїхати заробляти гроші деінде, як на мене, це все таки найлегший шлях.

Володимир Мітін, «Оселя»

Я виїхав в Польщу у 1996 році. Тоді всі їхали, бо там було легше знайти роботу, а тут не було чим зайнятися. Спочатку працював в сільському господарстві, а з 1998 до 2008 року жив у Спільноті Святого брата Альберта. Там я перебував нелегально, надіявся, що зможу легалізуватися, але не вийшло. Коли Польща стала частиною Шенгенської зони, міграційні служби почали одразу всіх перевіряти і пояснили мені, що я не можу залишитися. Дали мені 7 днів, щоб виїхати і самі супроводжували до кордону, видали документ, з яким я перетнув кордон, і оскільки я зробив це добровільно, то депортацію поставили тільки на 1 рік.

Весь той час я знав що відбувається в Україні і не хотів повертатися. Люди їдуть не з добра, шукають кращого життя. Мені не було важко адаптуватися, бо поляки менталітетом не дуже відрізняються, а їх добре розумів, трохи знав мову, потім ще удосконалив. Єдине, що зачепало – це те, що поляки всіх людей зі Сходу вважають росіянами і називають їх «рускими».

Зараз не шкодую, що повернувся в Україну, бо живу в «Оселі», виробив всі документи, почуваю себе громадянином, а не нелегалом. Серед своїх почуваю себе повністю рівним.

Василь Габор, письменник

Мені боляче, що багато талановитих людей виїжджають з України. Замість них прибувають ті, які так само шукають кращого життя. Хотілося б, щоб українці могли себе тут реалізувати, нормально заробляти, бо де ще краще можна жити, як не вдома? Боляче, що у нас не створені такі умови. У нас загалом обдаровані люди, і коли ти бачиш, як ці всі таланти зникають, стає сумно. Кожна особа, яка емігрує, може змінити на краще своє життя, але у перспективі, вона рано чи пізно розчиниться у чужому середовищі, бо мусить інтегрувати себе і свою родину у нове суспільство. Погано, на мою думку, коли втрачається ідентичність. Але це знову ж таки – справа вибору, і ті, що залишаються хочуть щось змінювати. Ті, що їдуть, думають, що буде краще, якщо вони на добрих умовах себе швидше реалізують. Ті, що залишаються, звичайно, сподіваються щось змінити, але невідомо, чи змінять, і це теж наприкінці життя може стати повним розчаруванням. На це питання немає простої відповіді. До того, що іноземці приїжджають сюди, ставлюся нормально, люди хочуть себе знайти навіть у цих важких умовах, мені це імponує. Багато з тих, хто сюди приїжджає, намагаються жити тут, реалізувати себе, це добре, особливо, коли приїжджають з європейських країн. Є такі диваки, які кажуть: давайте змінювати цю країну. Такими людьми я захоплююся.

Н О В И Н И

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ ДЛЯ БЕЗПРИТУЛЬНИХ ЛЮДЕЙ

Цього року «Оселя» традиційно організувала свято Святого Миколая для безпритульних людей. Кожного четверга у сквері біля Порохової вежі близько сотні безпритульних і потребуючих людей приходять, щоб отримати гарячу їжу. У грудні на одну з таких роздач завітав святий Миколай з подарунками – його роль взяв на себе волонтер «Оселі» Андрій Іщик. Помічники Миколая – мешканці спільноти «Оселя» – підготували 150 подарунків: цукерки, мандарини, печиво. Людей зібралось більше, ніж звичайно, і, на жаль, подарунки дісталися не всім. Ми вважаємо, що Миколай має приходити до всіх, а особливо до тих, кому чекати подарунків немає від кого.

прогноз погоди від Максима Ольги

погоди не буде...

А Ф Р О Д И З І А К И

Я завжди мріяв бути таким смішним, як Джим Керрі, смаглявим, як Антоніо Бандерас і сексуальним, як Джонні Депп. Я волів народитися у Лос-Анджелесі і роз'їжджати в червоному ягуарі. Гуляти просторими авеню попід руку з Монікою Белуччі й Анджеліною Джолі, а в ліжку тупитися до Кейт Бекінсейл чи до Джессіки Альби. Жити розкішним життям, яким живуть мільйонери. Насолоджуватися пальмами і голлівудським سینематографом. Зніматися у відомих режисерів, заводити романи з порноакторками. Літати гелікоптером на ділові зустрічі. Плавати у власному басейні. Пити охолоджений мохіто...

Втім, незважаючи на те, що я народився у Львові, ззовні я мало чим відрізняюся від голлівудських кінозірок. Червоний ягуар мені замінюють жовті мікроавтобуси, а просторі авеню – роздубані проспекти. А скільки українських Монік і Анжелік гуляють рідним містом, стільки їх у цілій галактиці не набереться!! Щоправда наші дівчата далеко не дурні, а тому, щоб завоювати їхню прихильність, знадобиться не один літр портвейну! Я впевнений, що будь-який іноземець буде одностайним: «В Україні дівчата найкращі». Подивіться лишень на закоханих в українку арабів, які залишають свої статки і оселяються в Україні!

Просто не всі хлопці здатні сприйняти жіночу красу: красунями в Україні не стають, а народжуються. Декому з дівчат навіть не потрібно випробувати себе в борделях чи стриптиз-клубах, їм вже відкрита дорога в Голівуд (див. Одеську кіностудію). Щоправда, шлях до серця акторки надто тернистий, можна пошрамувати себе на все життя. Відтак більшість українців тупо прогавлюють своє щастя і женяться будь з ким, аби не померати на самоті.

Я знаю одну людину чоловічої статі, котра вперто не бажає знаходити собі «половинку». Не сказати, що без половинки, ЛЧС відчуває себе неповноцінною, але ж деколи хочеться звичайного людського сексу! Тому я і запитую, слухай, друже, чи ти довго нарікатимеш на ілюзорну дійсність онаніста, чи таки сходиш на якусь вечірку, познайомишся з провінційною принцесою, пригостиш її коктейлем за 40 грн, запросиш на Танок на Майдані Конго, проведеш до найближчої вбиральні чи під'їзду (якщо принцеса спішат'ся), ввійдеш у вищу форму медитації з Камою, забудеш запитати, що принцеса полюбляють зранку: каву чи тест на вагітність... І, знаєте, що мені відовідають, – я б з радістю, але сьогодні в мене «війна гільдій»!

І хто сказав, що дівчата недоступні? Просто хлопці бувають настільки ідіотами, що подекуди їм ліньки відірватися від комп'ютерної гри, не кажучи вже про те, щоб зводити «половинку», скажімо, в парк атракціонів. А пізніше хлопці нарікають на світ, що ніби останній несправедливий, діє так, як хоче, щоб і з ним так само чинили; плутаються в умовисновках, часто згадуючи «маму» замість своєї вузькочолості і т.д.!

Ну а якщо дійсно нема з ким гуляти, – як у випадку з моїм приятелем, – не поведеш же ж себе на морозиво? Що ж, ніхто поки не скасував соціальні мережі, служби знайомств та студентські їдальні! Врешті-решт, можна піти й іншим шляхом. Наприклад, взяти участь в наймасштабнішому проєкті з вивчення людської психіки «Чинник Ікс?» і продемонструвати там свої таланти! Раптом знайдеться людина з досвідом роботи арт-терапевта й хутко «пригріє» вас під білим і пухнастим крилом?! До речі, із видом на лісі триразовим харчуванням. Ви запитаете, а як пацієнт стаціонарного відділення знайде свою «половинку»? Легко! Йому навіть шукати не доведеться: він її просто вигадає!

Це я до того, що кожна людина має повне право обрати той афродизіак, який їй до вподоби. Мішалок, он, обрав бути незапланованим сином африканських трав. Це його афродизіак. Ну то що, дівки, як вам така романтика?

ТУДИ І ЗВІДТИ

Передам по радіо «Процай, рідна Батьківщино!»

ВВ

Кожного дня через 244 пропускні пункти державний кордон України перетинають приблизно 350 000 осіб, половина з них – громадяни України. Якщо б це можна було зобразити в якийсь анімаційний спосіб на карті, то Україна, та й весь світ нагадували б великий мурашник, в якому усі хаотично кудись поспішають. Проте це не хаос, бо кожен має свій квиток, місце призначення та ціль поїздки, вказану на візі.

Люди переміщуються безперервно і це характеристика не тільки нашої доби. За переписом населення 2001 року, в Україні проживали 5.3 млн. іммігрантів. Така цифра вивела Україну на одне з перших місць у світі по кількості іммігрантів. Наші праві жахаються таких даних, але ні – це не африканці і араби, та інші для них «небажані». Це люди, які народилися поза сучасними межами держави, тобто в державі, де не було кордонів, а її керівники пересували людей по карті, змішуючи національності, будуючи нові міста і творячи громадянина, в якого «мой адрес не дом, и не улица».

Туди

Для України міграція – річ звична, хоча так може не здаватися на перший погляд. Українців традиційно виселяли, переселяли, або вони самі втікали. Навіть не дуже похилого віку особи пам'ятають як часто пересувався кордон і мінялися назви держави. Цього року 853 тисячі українців подали заявки на Green Card, а сама Україна посідає п'яте місце за кількістю емігрантів – їх у різних країнах нараховується більше 6.5 млн осіб або 14.4% від населення. Загальний результат міграції у 1991–2007 рр. для України має хоча й незначний, про те від'ємний результат: з держави виїхали приблизно на 230 тисяч осіб більше, ніж вїхали на її територію. Це офіційні дані, неофіційні звичайно, у кілька разів більші.

Звідти

На сьогодні на території Львівської області на обліку ВГРФО (відділ громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб) стоїть приблизно 5 000 іноземців, з них 1 500 мають постійну реєстрацію. Більшість з них – етнічні українці, що переважно вже у похилому у віці повернулися з країн СНД, Канади, США на рідні землі. Трудові емігранти привозять в Україну своїх чоловіків чи жінок. Є й такі, що мають в Україні свій бізнес, відтак прийняли рішення тут проживати.

Понад тисячу іноземців здобувають у Львові освіту, приблизно 800 з них – це поляки, що готуються стати медиками. 150 турків ремонтують нам дороги, кілька іноземців очолюють банки, волонтери працюють у громадських організаціях. Напевно немає у Львові такої сфери, де б ще не було іноземців. Завдання ВГРФО – узаконювати їхнє перебування та контролювати його дотримання. За словами самих працівників, кожного року вони фіксують до тисячі порушень, накладають штрафи і навіть вдаються до процедури видворення.

Тут і тепер

Як показав перепис 2001 року на час його проведення в Україні проживали 192,6 тис. іноземців та 84 тис. осіб без громадянства – загалом 0,57 % населення. Абсолютна більшість – громадяни країн СНД та Балтії. Офіційна кількість мігрантів не відображає кількості іноземців, які перебувають на території України. Цифри, наведені вище, стосуються іноземців, що зареєструвалися у ВГРФО і не включають, звичайно ж нелегалів, та іноземців, які перебувають в Україні до 90 днів.

За незаконне перебування на території України можуть притягти до відповідальності – змусять заплатити штраф у розмірі близько п'ятисот гривень чи примусово видворити. Процедура видворення – це ще гірше, ніж депортація, але не так страшно як екстрадиція, бо після неї отримати дозвіл на другий в'їзд практично неможливо.

Як і кожна держава, Україна вимагає серйозних підстав для отримання дозволу на імміграцію. Іммігранти мають бути висококваліфікованими, відповідати інтересам України, здійснювати інвестиції у нашу економіку або мати територіальне походження чи близьких родичів. В іншому випадку можна хіба просити притулку чи клопотати про отримання статусу біженця.

Через велику кількість іноземців, а також відповідаючи на вимогу Європейського Союзу в Україні був створений окремий департамент при МВС – державна міграційна служба, яка згодом має перейняти усі повноваження ВГРФО. Зокрема ця служба зайнялася нелегальними мігрантами, потік яких значно збільшився, а їхнім перебуванням в Україні ніхто до того не займався. Тепер на території України діють два пункти тимчасового перебування іноземців, які незаконно перебувають на території України – у Волинській та Чернігівських областях. Вони встановлюють особу нелегалів та утримують їх до примусового видворення. За час функціонування в ПТП близько перебували близько 2000 іноземців із 52 країн світу, більшість – з Пакистану та Афганістану, Сомалі, Грузії. Депортують приблизно половину з них. Крім цих установ є ще пункти тимчасового розміщення біженців в Одесі, Закарпатській та Київських областях. Станом на 1 липня 2011 року в Україні перебуває 2 435 біженців. Оскільки лише половина з них повертається додому, бо не мають власних коштів, а держава не фінансує процедуру видворення і лише 2% отримують статус біженця, то зрозуміло, що кожного року етнічна мапа України стає багатшою на представників інших національностей. Після примусового шестимісячного перебування у цих закладах, вони далі залишаються нелегалами, хоча вже трішки адаптованим – у притулках їх навчають української мови, культури, та деяких спеціальностей. Проте офіційне працевлаштування іноземців та ще й нелегалів нашим законодавством непередбачено, відтак вони заробляють на життя у вуличній торгівлі, сфері харчування, сільському господарстві.

ЕМІГРАЦІЯ: всередині і назовні

Коли хтось зі знайомих покидає зону моєї доступності (йдеться про ті місця, які я знаю і де я був) мені стає боляче. Я ставлю собі багато запитань і стараюсь знайти максимум відповідей. Через те, що я досі не знайшов жодної, від'їзд знайомих людей мене бентежить.

Мені іноді доводиться мандрувати потягом Львів-Москва. Раніше він відходив о 8.40, тепер – о 7.26. Потяг має зручний час відправлення і прибуття. Легше, коли вранці ти ще сонний сідаєш до потяга, а вже о 13.00 (тепер – 12.00) приїжджаєш до рідного міста. І от, уже три чи чотири роки, я спостерігаю, як наші співвітчизники, яких влада характеризує вже як цілий клас зневажливим «заробітчани», їдуть до столиці нашого внутрішнього ССРР, щоб знайти гроші на новий телефон (машину, квартиру, євроремонт). Вони всі настільки різні: стрункі львівські блондинки чи чорноокі кремезні закарпатці, автомеханіки і програмісти, молоді і старі. Для мене завжди залишиться загадкою: куди вони їдуть? Від чого вони тікають? Чи можливо когось переслідують...

Минулого літа, мене занесло у село Колочава на Закарпатті. Як тільки автобус покинув мене у центрі села, навколо мене вигулькнуло сонячне, тепле містечко. Кілька магазинів, дві наливайки, а головне – дивний пам'ятник і дивний підпис: «Пам'ятник заробітчанами».

Це були матір і дитина виковані з металу. Одразу видно, що вони прощалися. Не секрет, що ми маємо ціле покоління з матір'ю чи татом на відстані. Це напівпокинуті діти. І насправді, кожного з нас це не оминувало. Можна довго чавити цю трагедію про покидання рідної землі, утворення відстаней, несправедливість кордонів і втрачений генофонд...

Та для мене у цій скульптурі вималювалось абсолютно нове, цікаве трактування, яке я схильний вважати похідним. Еміграція – це коли тебе остаточно покидає твоє власна Батьківщина. Адже кожен з нас щодня дивиться навколо і бачить, як руйнується його віра у рідні міста і рідну землю. Саме ця металева жінка – це наша ненька, яка «дала життя, та не дає нормально жити». А ота дитина – то кожен з нас. І нас таких мільйони. Тому, коли хтось тікає – це значить, що для нього остаточно закінчились всі ці вишиванки, шаровари, вареники, сало і т.д. Все те, чим з нас вибивають українство і перетворюють у заляканих селяків. Отже бажаю Вам, щоб Батьківщина не покидала Ваше тіло, а тіло не покидало Батьківщину.

Пьотр Кажміркевич, експерт з питань міграції, у своєму звіті «Інтеграція мігрантів в Україні. Оцінка стану та потреб» для Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів та прав людини, найважливішими проблемами мігрантів в Україні вважає складність отримання статусу тимчасового чи постійного перебування, а також громадянства. Ми не маємо законодавства, яке б дозволяло офіційне працевлаштування чи користування, наприклад, медичними послугами. Ми нічого не робимо для інтеграції мігрантів у суспільне життя. І хоча рівень негативного ставлення до мігрантів з бідніших країн є одним з найменших в Європі, ксенофобські настрої зростають протягом останніх років.

Не в останню чергу, вони посилюються завдяки ЗМІ, та нібито негативному досвіду Європи. Самі ж працівники міграційних служб зі Львова загрози у іноземцях не бачать, так само як і не фіксують порушень ними законодавства України (крім випадків невчасної реєстрації). Вони вважають, що представники інших держав зможуть збагатити нашу культуру, і коли суспільство багатокультурне – це добре. Головне, щоб ніхто нікому нічого не нав'язував.

Тепер і далі

Ще в 2001 році, за даними того ж Всеукраїнського перепису населення 2001 року, на території Львівської області проживали представники понад 100 національностей і народностей. Право на свободу пересування передбачене Загальною декларацією прав людини, а бажання пересуватися в пошуках кращого життя – людською природою. І які би кордони не будували, які б органи нам не сканували для паспорта, цей нестримний потік людей у пошуках кращого життя, нових вражень чи самого себе вже не зупинити. Тож залишається прийняти цей факт і відкрити для світу свої внутрішні кордони.

Статистика наведена за даними Представництва Міжнародної організації міграції, Інституту Кеннана, Всеукраїнського перепису населення та ВГІРФО у Львівській області.

MIND THE GAP

Мар'яна Соха –
редактор журналу «Просто неба»,
працює в «Оселі»

ЯК ПОДОЛАТИ КОМПЛЕКС МЕНШОВАРТОСТІ, ЯКЩО ТИ ТОЛЕРАСТ?

Сумніваюся, що 16 листопада українці відзначали день толерантності. А навіщо? Хто сказав, що ми не толерантні? Якийсь голомозий Вася? Чи українці виявляють зневагу до людей з іншим кольором шкіри, віросповіданням чи етнічною приналежністю? Гадаю, ні. Тому для чого нам день терпимості? Кого ми збираємося дискримінувати?

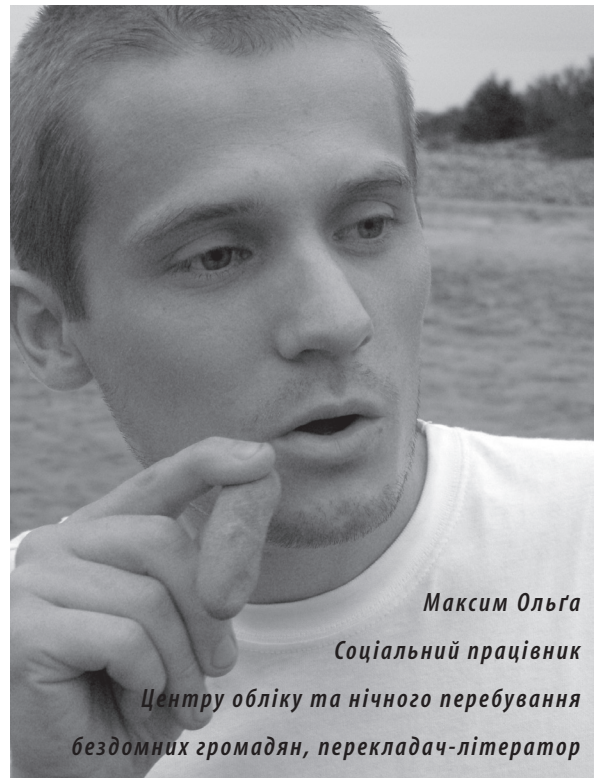
До нас у нічліжку звернувся хлопець із Зімбабве. Мовляв, у них, в Зімбабве, квітне расизм та інфляція, а також спостерігається епідемія СНІДу, холери. Житло, медицина, навчання – все дорого! Ніби в Україні ситуація інша. Головні вулиці зімбабвійських міст носять назву президента країни – Роберта Мугабе – здавалось би, расиста. Як то кажуть, треба було головою думати! (Я про британців та їхню колоніальну політику). Бо ж найлегше приписати людині ярлик, а потім діяти по стереотипованій схемі, ні?

Але годі поширюватися про племінну природу державного устрою Зімбабве, – най надзвичайні та повноважні розгрібають. Повернімося до зімбабвійського хлопця і його тріпу постколоніальною Україною. На перший погляд, суттєвої різниці нема: і Зімбабве, і Україна – колишні колонії двох імперій. І в Зімбабве, і в нас одні люди живуть на межі бідності, а інші – купаються в діамантах. При чому одній людині немає за що хліба купити, а іншій – ліньки запхати до рота відбивну, бо вже не лізе. Я от не знаю, чи є в Зімбабве бездомні? І чи відчув зміни (кліматичні, суспільні, економічні) наш зімбабвійський друг?

Тішить одне, що і в Зімбабве, і в Україні гарна природа. А дискримінацією тут і не пахне. Ну хіба це дискримінація, коли у пріснопам'ятні часи на двобої Сергія Лапінського з чорношкірим французом публіка львівського цирку скандувала: «Серий, бий цю мавпу!». Це, так би мовити, індивідуальний випадок психічного розладу чи то пак душевної хвороби. Про толерантність тут не йдеться. Це якби я сказав, що біла людина походить від єдинорога, бо має біле тіло та сині очі. Всі оці ксенофобські вигуки не інше як людський страх перед чужим і невідомим, страх перед завойовниками; національно свідомою людиною й без расизму відрізняє своє від чужого, стоїть на громадянській позиції і аж ніяк не виявляє ненависті до інших народів.

Інша справа із засиллям мігрантів на теренах України. Так, ніби вони – іноземці – відбирають робочі місця в лінивих українців. Ніби оті особи без громадянства вже відібрали все, що можна було, а відтак в Україні такий великий відсоток безробіття. Я дуже прошу іноземців визначитися з якою метою вони перетинають український кордон. Бо якщо наші державні мужи настільки тупі, що продають громадянство за гроші, то винуваті тут не алмазні барони з країн Сходу, а первісні порядки, властиві розвитку пізнього палеоліту. Так чи так, а мігранти – це далеко не пріоритет у розбудові держави, нехай собі будуть; набагато важливіше визначити державний курс, де передусім враховувалися б інтереси бідної людини.

Бо мені глибоко чхати, коли турок іде під вінець з україночкою, а най і з шимпанзе, чи відбирає у мене роботу яткового торговця; у нас й без того молодь десь губиться. Мені не байдуже, що буде з пенсіонерами, велодоріжками, бруківкою, культурою виховання, культурною складовою, ритуальними послугами для тварин, приїжджими селянами, екосистемою, укразлізницею, смітниками, міліцією, кіосками, освітлен-

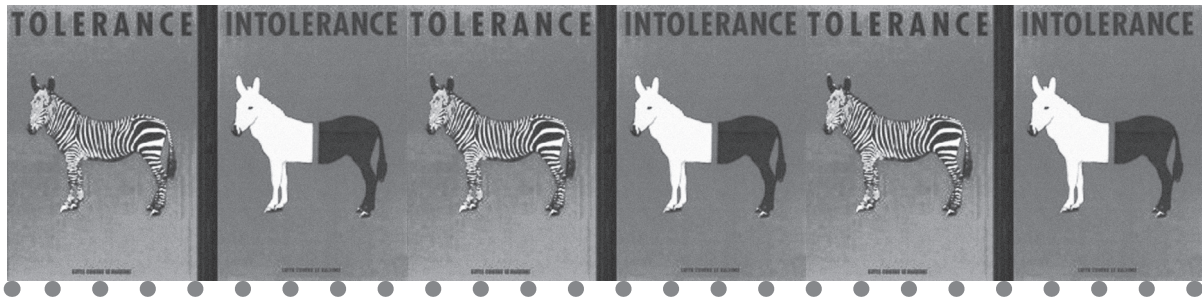

Максим Ольга

Соціальний працівник

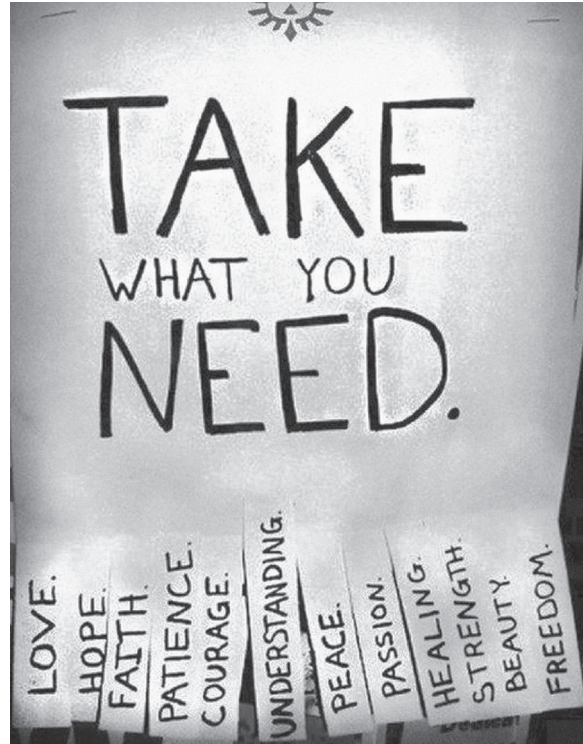
Центру обліку та нічного перебування

бездомних громадян, перекладач-літератор

ням, ліфтами, нічними автобусами, паркінгом, ви-
 позичанням машин, обідами в інстанціях, чергами в
 секонд-хендах, спеціалізованими супермаркетами,
 швидкою медичною допомогою, хабарями у вишах,
 судовою гілкою, НЕКУЗСМ, врешті-решт, із соціально
 вразливими верствами населення! Мені набридло, що
 дехто і хтось всяк час відволікає увагу від нагальних
 проблем, спрямовуючи свої зусилля на подолання/
 роздмухування вигаданих загроз у вигляді гомосек-
 суалістів, мігрантів, москалів, жидів (ні, жидів – ні, бо
 жиди дають бабки на соціальні програми) та іншої ір-
 жестійкої нечисті; мені набридло повторювати, що то-
 лерантність, як і національність, не обирається: воно
 є або нема, залежно від психічного здоров'я людини.
 Мені остогидла демагогія довкола толерантності: звер-
 нить нарешті увагу на те, яка нас оточує влада; приди-
 віться на ці жирні й тупі депутатсько-міністерські мор-
 ди; зауважте, на яких тачках вони їздять; які на них
 костюми, годинники, обручки... не пропустіть цього ви-
 довища жиру і масла, сирного шоу та конча-заспських
 вечірок!

От я і не розумію, чого мене називають «толерастом»,
 може, то якийсь матюк?

ІММІГРАЦІЯ – ЦЕ ЯК АЛЬПІНІЗМ: ЦІКАВО, АЛЕ НЕЛЕГКО

Імміграція... Важко зрозуміти, що це таке, поки не спробуєш на собі. Ми навіть не підозрюємо, наскільки прив'язні до свого оточення. Навіть, якщо людина ненавидить своє середовище, вона все одно є його частиною... але відчуває це лише тоді, коли потрапляє до іншого.

Попри це – імміграція була, є і буде. Наші предки теж були емігрантами, адже людина виникла не на території України. Імміграція – річ цікава: багато дізнаєшся не тільки про іншу країну, культуру, мову, а й про себе самого, та й про людство взагалі.

Мешканці різних країн відрізняються менталітетом, звичками і поглядами на життя. Але є й спільні речі. Наприклад, люди не цікавляться тим, що їх не стосується.

Якщо квебеку чи англоканадець питає вас про Україну, а ви почнете відповідати, то за 5 хвилин йому стане нудно. Хіба лише це якийсь ерудит (але тоді йому цікавіше розповісти, що знає він, ніж когось там слухати). Нас, іммігрантів, це трохи ображає.

Але коли повертаєшся до України – то й там те саме. Якщо хтось питається про Канаду, то це не значить, що відповідь слухатимуть довше, ніж 5 хвилин (навіть якщо людина збирається емігрувати).

Іммігранти живуть поміж двома «всесвітами»: батьківщиною і новою країною. Вони бачать багато цікавого, але розповісти про це неможливо: ані там, ані там не стануть слухати. Іммігрант дивиться на все дещо збоку. У новій країні він іноді помічає те, на що місцеві не звертають уваги. Але «аборигенів» мало цікавить, що про них думає «чужинець» - навіть коли вони достатньо ввічливі, щоб цього не казати. Рідну країну теж бачиш по-новому, але екс-співвітчизників це дратує: «Звалив за кордон - то й мовчи!»

Це не значить, що іммігранти - носії «Абсолютної Істини». Часто якраз навпаки.

У кожному суспільстві – свої неписані правила, і якщо їх не дотримуватись – виглядатимеш, як Борат у однойменній комедії. А ще – мова: скільки її не вчи, залишається певний акцент, інколи бракує слів, інколи помиляєшся. А люди, знову ж таки, усюди однакові: якщо хтось говорить «неправильно» - то це смішно.

Тому іммігрант часто почувається невпевнено – як людина у незвичному одязі. Щоб приховати це від себе та від інших, намагається здаватися впевненим у собі:

він усе знає краще від інших! В нього взагалі ніяких проблем! Якщо щось не виходить, то лише тому, що тут «усе неправильно, нечесне, гниле» (ви, мабуть, і самі чули про «гнилий захід»). Щоб самоупевнитись, деякі іммігранти вважають місцевих «примітивними». «Примітивними» виявляються абсолютно всі: квебеку та англоканадці, аргентинці та італійці. Одна українська заробітчанка у Португалії казала, що «португали – дебіли».

Чому ж у світі стільки «примітивних» народів? Частково й тому, що іммігранти мало спілкуються з місцевими. Мало хто з «аборигенів» захоче дружити з «чужинцем», який погано знає мову, та ще й постійно талдичить про свою країну. А якщо хтось і захоче, то не кричати ж посеред вулиці: «Іммігранти, я хочу з вами спілкуватися!» Щоб подолати цей бар'єр, у Квебеку є програма «Amitié-jumelage», що сприяє дружбі поміж квебеку та новоприбулими.

Але важко знайти людей, з якими в тебе спільні інтереси. Припустимо, вдома ви дружили з випускниками вишів. А у імміграції? Спершу ви бачите не дуже освічених людей - консьєржів, робітників на мінімальну зарплатню... Крім того, в кожному суспільстві є речі, які «всі мають знати», а хто їх не знає - той «темний». В Україні, наприклад, усі знають, що таке Харків, а от про співака Гару чули лише знавці. У Квебеку - навпаки. От і виходить, що квебеку - «темні», бо не знають нашої географії.

Інші народи – не кращі: один екс-одесит одружився з американкою. Вона постійно сміялася, що він нічого не розуміє у бейсболі, хоч і сама мало знала про інші країни/культури. В тому й проблема іммігрантів: ми знаємо те, що «нікому не треба», а от те, що «знають всі», маємо вчити майже з нуля.

Місцеві знають про нас мало. Якось у маленькому містечку один парубок спитав, звідки я родом. Я сказав, що з України. Він: «Я нещодавно підвозив двох в'єтнамців». Для нього, що українці, що в'єтнамці – це десь близько, адже «не наші». А от в'єтнамцям з українцями здається, що вони два відносно різних народи.

У 1999, коли я збирався до Канади, спитав в інтернеті у дівчини з міста Квебек, чи багато у її провінції українців та росіян. Вона: «Не знаю, але думаю, що їх

тут нема». На той момент у Монреалі жило більш як 10 тисяч українців і не менш як 5 тисяч російськомовних неукраїнців, а українські та російські церкви працювали десятиліттями. Думаю, і в Україні дехто здивується: «А хіба у нашій країні є індуси?»

Я не закликаю спеціалізуватися у етнографії... але хіба не цікаво, хто мешкає у твоїй країні?

Ще одна людська риса: коли тобі наступили на ногу – то це неприємно; а коли наступили комусь іншому – то це «нічого страшного»; і якщо «жертва» почне обурюватися, це всіх дратує. «Ну чого він так шумить?! Ну й що, що наступили на ногу?! Хіба важко потерпіти?!»

Подивіться будь-яку дискусію щодо «толерантності» та «політкоректності»: люди обурюються, що хтось критикує статті на кшталт «Чужинцям показали на вихід». Але цікаво, як люди міняються, коли чіпляють їх самих!

Коли пишеш на тему «іммігранти і побутова ксенофобія», є дві стандартні реакції. Перша реакція: мені байдуже, що вони там відчують! Це їхні проблеми: приїхали на чужину – хай не ображаються. От я, наприклад, У СЕБЕ ВДОМА! І НІКУДИ НІКОЛИ ЗВІДСИ НЕ ПОЇДУ.

Це все одно, що казати: «Я ніколи не зламаю ногу!». Життя інколи жартує з людьми: хто на 100% застрахований від докторату у Швеції, робочого контракту у Штатах, заробітчанства у Португалії чи навіть біженства?

Друга реакція: тю, які вони чутливі! Ну назвали когось «гідким чужинцем», ну то й що? От я – якби поїхав жити за кордон - НІКОЛИ Б НЕ ОБРАЖАВСЯ на такі дрібниці!

Тут ключове слово - «якби», на кшталт: «Якби я пішов на війну, то ніколи б не боявся».

Одна пані вважала, що ксенофобські статті – це нічого страшного і, у всякому разі, не її справа. Потім пані емігрувала до Монреалю. Якось почувла, що сусідка жаліється подружці: «Понаїхали ці іммігранти, нема від них життя». Пані зрозуміла, що йдеться про неї - і чомусь дуже образилась. Хоча здавалося б, що тут такого страшного? В Україні ж це не чіпляло?

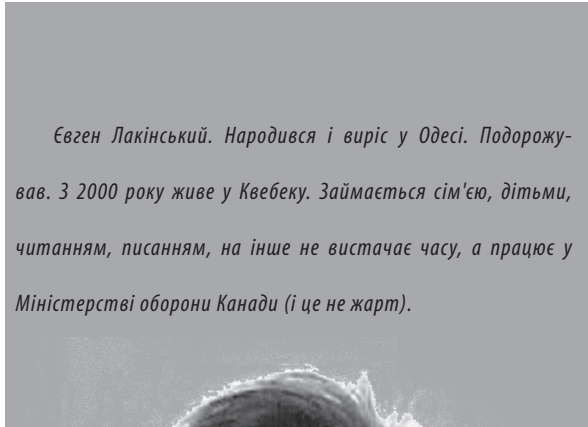
Якщо людині наступили на ногу, це не значить, що вона стала толерантною до чужого болю. Дехто з ідейних україномовних українців – з Заходу та Сходу – у Монреалі починають обурюватися: чого ці квебекуа захищають свою мову, коли «всі й так розуміють англійську». Щоправда, ця тенденція йде на спад.

Іммігранти – не обов'язково ангели. Багато хто закривається у національних громадах і навіть не

намагається вчити мову та культуру країни... Але багато іммігрантів стають більшими патріотами нової країни, ніж місцеві.

Українським патріотам – справжнім патріотам – є сенс подумати про українізацію іммігрантів. Українська мова – не у найкращій ситуації, і з російською легше зробити кар'єру. Іноземцю важко вивчити обидві слов'янські мови, тому багато хто обере «кориснішу». Зупинити чи навіть обмежити імміграцію патріоти не здатні: погроми та побиття «чужинців» цього не зроблять, а лише налаштують людей проти всього українського. Будь-яка мудра людина подумала б про агітацію серед «мігрантів» - хоча, звісно, ненавидіти легше...

Втім, замовкаю: як емігрант, не маю права «вчити життю». Інакше скажуть: «Діяшпора!»

Євген Лакінський. Народився і виріс у Одесі. Подорожував. З 2000 року живе у Квебеку. Займається сім'єю, дітьми, читанням, писанням, на інше не вистачає часу, а працює у Міністерстві оборони Канади (і це не жарт).

ЕМІГРАЦІЯ ВСЕРЕДИНІ СЕБЕ

Таких емігрантів найважче вистежити і практично неможливо депортувати до країни походження. Власне, практично їх депортувати й не треба, практично – в сенсі фізично, бо сама їх імміграція й виникає внаслідок того, що від народження вони – тобто радше ми, – депортовані. Депортовані поза межі нормального життя. Ще їх не можна порахувати, цих емігрантів, й в цьому їх особлива тиха емігрантська гідність – не будучи доданими до тих мільйонів українців, котрі проживають за межами України, вони не дають себе використати як аргумент в жодних дискусіях економічного, націоналістичного чи морально-етичного характеру, на можуть бути включеними до жодних статистик, котрі часто стають інструментом маніпуляцій суспільною думкою. Вони ніби на півдорозі. Емігранти всередині себе, котрі все ще живуть тут. Ті, хто вже подумав, навіть не так – ті, хто вже вирішив – але ще не зробив.

Така *внутрішня еміграція* виникає навіть не з прагненням кращого життя й не після тривалих намагань його собі організувати – радше, після наочного усвідомлення того, яке воно насправді близьке й досяжне, це краще життя. Переважно, емігранти-всередині-себе це ті, хто вірить в світле майбутнє, але й цінує теперішнє – зокрема, усвідомлює, як цього теперішнього мало і як швидко воно закінчується разом із відведеним

нам часом. Так виникають думки про згаяний на безрезультатну щоденну боротьбу час, сили та натхнення, і уявлення – а що би сталося, коли цей ресурс було би можна вивільнити і перенаправити?.

Років до 8 я не вірила, що в житті бувають справжні поцілунки, поцілунки сексуальні, з язиком, як кажуть «в засос». Воно, загалом, не дивно – мене ніхто так не цілував, і при мені ніхто нікого теж. Тоді вже була ТВ-реклама і серіал «Династія», і там поцілунків таких можна було надивитися донесхочу. Моя свідомість відділила це від дійсності майстерно і з якоюсь незаперечною, хворою логікою – то, мовляв, для кіно, така собі метафора ніжності і любові, а в житті так не роблять. Посунути на правильні місця основи світобудови довелося, коли я побачила в під'їзді двох підлітків, що мало не заковтували одне одного – і вони були такі з життя, такі звичайні і разом з тим робили щось таке, чого, як я думала взагалі не буває. Я згадую цей досвід дотепер, коли думаю про машину виконання бажань чи вічну любов, котрих, як відомо, не буває також. І ще колись я думала так само про маленькі садочки 2 на 2 метри біля кожного вікна першого поверху, про чисті під'їзди, про автобус, до якого є розклад і він їздить завжди за цим розкладом, про підробітки, за які завжди платять, навіть якщо ви нічого не підписували, про страховку, котру правда виплачують, про банківські кредити, які правда вигідні і про тютю в супермаркеті, яка наріже й перепакує тобі сир, навіть якщо ти його взяв не в її відділі.

Оце, загалом, і є те, на що купили мене – на акуратну простоту та економію часу. Може це прозвучить як зізнання в своїй слабкості – але я не плачу в Україні за світло, бо щоби за нього заплатити треба піти в прийомні години кудись там, вистояти чергу, щось там отримати, а потім вираховувати кіловати, від чогось їх віднімати і вписувати і тільки з цим всім йти до оплати. Я часто не отримую грошей за свою роботу, бо по її закінченні люди чомусь думають, що якщо їм колись хтось не заплатив, образив їх, чи в них зростає бізнес і в нього потрібно вкласти більше, чи просто нема настрою – то мені можна не платити, і рано чи пізно я втомлююся чи забуваю про це нагадувати. Я не їжджу залізницею, бо квитки на неї не продають в Інтернеті, і в мене який вже місяць нема стола і меблів на кухні, бо замірник фірм,

які мене цікавлять, ніяк не спроможеться прийти коли мені зручно. Ну і я не ходжу до лікаря, але про це вже зовсім не хочеться. Це дрібниці, далекі від думок про високе – про долю народу і національну свідомість, але дедалі менше зрозуміло, нащо я тут, коли згадую, що є на цьому світі місця, не такі вже далекі і недосяжні – де всі ці дрібниці вирішуються швидко і безболісно.

Хочеться вірити, що все це так просто і низько тільки в мене – в інших діти, котрим потрібна якісна і доступна медицина і освіта, або батьки, яких треба матеріально підтримувати і навіть балувати, або якась висока мета, для досягнення якої потрібно... не важливо, щось там потрібно, чого тут нема. Бо тут нема багато чого, і я що далі, то менше розумію чому. Тому я вигадала для себе цю мантру для буденного життя, мантру заспокоєння і прийняття, в якій насправді ні прийняття, ні заспокоєння немає. Говориться в ній: це погано, але я тут тимчасово.

Насправді, не хочеться відступати від свого іміджу поета, і тому звісно ж, це текст – про любов. Про любов до України, мою, і всіх тих, котрі вже напевне вирішили всередині себе, що звідси потрібно тікати, але ще не зробили цього. Вирішили навіщо? Бо любов ця дуже невзаємна, Уельбек каже, що невзаємна любов як кровотеча, яку не можна зупинити, а таке визначення в майбутньому часі гіпотетичного закінчення любові створює ілюзію вповільнення тої кровотечі. А чому ще тут? Бо любов.

Катя Бабкіна – журналіст за освітою і частково за родом діяльності, українська поетка та письменниця, займається відеопоезією, іноді пише сценарії для кіно та TV-шоу, п'єси, займається піаром, координацією та кураторством культурних проєктів, в'яже шапочки, шалики і рукавички. Їй дуже хочеться зайнятися чимось одним, але чомусь не вдається.

БУХАРЕСТ ПРО УКРАЇНУ

В Україні сьогодні сніг, а в Бухаресті – холодний вітер і це особливе зимове сонце. Осінь минула непомітно – три місяці якраз досить, щоб дізнатись більше про чужу країну, а відтак, про себе. Ми і вони: маленькі відмінності, які помічаю навколо, говорять не лише про Румунію, насправді вони розповідають про Україну. Без травм – усе майже так само як і в нас, от тільки ці маленькі відмінності.

Ми багато п'ємо. Я багато п'ю – тут, хоч в Україні вважай «непитуща». Стандарт у 40 грам замість наших звичних 50 дає добру фору, а ціни нижче київських – психологічний комфорт. Ми цінуємо понт, а не добру їжу – як інакше пояснити численні українські ресторани з претензійним дизайном і паскудними стравами, кислим вином і мізерними порціями за чималі гроші? Тут у піцерії в стилі «забігайлівка на Привокзальній» можна поїсти чудові равіоли, у а ресторані, де скатертини змінюють після кожних клієнт(ок)ів, «відро» добре зготованих мідій. Ми сексисти. Румуни сексисти теж. Я, власне, не знаю хто більш патріархальний. Ми з сусідками навіть думали зробити блог «Сексуальні домагання на вулицях Бухареста», тому що усілякі «фрумоса» (гарнюня) та «сексі» (інтернаціонал!) супроводжують постійно – мені навіть якось сигналив водій... трамваю. В Україні для такої реакції треба ще постаратись короткими спідницями, декольте, каблуками і макіяжем – я довго не могла зрозуміти, який зв'язок між «фрумоса» і моїми придуркуватими строями а-ля вінтажна сукня з секонда+кросівки. Але на фоні румунок бачу, що в Україні жінки чепуряться щоденно. Попри балакучість, румуни не агресивні. Якось під текілу я досить відверто цілувалась з двома хлопцями на місцевій дискотеці – і вони досить мило пропонували «в номера», а на відмову казали «ноу проблем», давали телефони і слізно просили дзвонити. В Україні в аналогічній ситуації мені одного разу спробували пояснити, що може статись з «падругами», які «разводять».

Чорних джипів, бмвів і мерсів тут менше, за недбаних будівель у центрі міста – більше. Зате пафос монструозного палацу Чаушеску перекриває усі позолоти і паркани маріїнських палаців та верховних рад. Мені завжди незатишно біля цього пам'ятника тоталітаризму (в якому міститься Парламент, музей сучасного мистецтва, якісь офіси, а більша частина примі-

щень досі пустує). Нещодавно ходила туди на протест – уряд планує побудувати поруч величезну церкву, витративши мільйони бюджетних коштів. Мої друзі жартують, що туди ж треба перенести столичний цирк та притулок для душевнохворих – щоб мати усе разом.

Румунія націоналістична. Можливо, не більше ніж Україна, але інакше – тут немає поділу на Схід-Захід, немає бажання приєднатись кудись (в євросоюзний парадаїз їм уже пощастило втрафити), зате є бажання приєднати щось до себе, відновити кордони «великої Румунії», ввібрати у себе Молдову чи Буковину. І, звісно ж, міфи про «золотий вік», даків (місцеві арії), від яких пішла уся європейська культура, численні королі на постаментах та фресках. Мова звучить подібно – звуки близькі до слов'янських, відсотків 30 нашої лексики (і до середини XIX століття писали кирилицею). Можливо тому що все майже як вдома, спогади про Україну приходять у дивний спосіб – коли сонячним днем раптово хочеться прогулятись по Сихову, або провести вечір у євроремонтній квартирі десь у багатоквартирному будинку. Румунські друзі-кохані кажуть, що я як пазл стала на своє бухарестське місце, доповнюючи місцеву ліво-квір-феміністсько-художню активістську сцену.

Між цим приємним ковзанням міськими поверхнями, поміж купуванням квітів, вечереми у гарних ресторанах, дискотеками та інтелектуальними дискусіями, я зустрічаю інших людей, які живуть просто неба. Не часто бачу бездомних отак просто на вулицях у Львові чи Києві, з усім нехитрим скарбом, картоном та ковдрами. Хочеться вірити, що в Україні є під'їзди і підвали, усе ще не приватизовані, де все ще можна сховатись – те що достатньо притулків немає ні тут, ні там, я знаю. Або що бухарестська міліція просто ліберальніша за київську. Принаймні тут поки немає закону, подібного до нещодавно прийнятого в Угорщині – відтепер бути бездомним там злочин, штраф 70 євро (у місті, де бездомних – понад 40 000).

Пишу і все думаю про нашу спільну історію. «Нарешті, тепер ваша доля лише у ваших руках!» З цієї радісною заявою на вулиці колись соціалістичних міст ступив капіталізм. Всі раділи свободі – свободі думки, свободі совісті, свободі тіла, свободі ідеології (і в Румунії її виборювали масовим кроволиттям, адже перебудови тут не було). Свобода вилилась у «перемальовування»

Ленінів на Шевченків, тотальну нездатність критично мислити, політичні маніпуляції про-олігархічних партій, брутальну вульгаризацію та комерціалізацію жіночого тіла. Свобода бути столицею секс туризму, ресурсом нелегальної робочої сили, джерелом надприбутків для вибраних – в Україні, як і в Румунії, ліберальна свобода показала себе саме цим боком. Але є одна «маленька відмінність». У 1990х роках у деяких країнах Східної Європи були прийняті закони про реституцію – повернення націоналізованого у 1940х роках майна. Згідно цих законів, власники або їх спадкоємці мали право претендувати на передачу їм державою нерухомості, якою їх сім'ї володіли до зміни політичного режиму. У більшості пострадянських республік (крім Прибалтики) такого процесу не було через значний часовий проміжок, котрий минув. В Румунії реституція відбулася. Більшість бездомних – біднота, викинута на вулиці державою та приватними власниками.

Я відриваюсь від писання зараз, щоб підійти до вікна – за ним лунає специфічне голосіння збиральників металобрухту, і, неймовірно, – цокіт копит. Під будинком справжній віз з конем, це в самісінькому центрі міста. Бухарест чарівний цим – своєю незахідноєвропейськістю, майже як Україна, тільки менше євроремонтного пафосу і мова не та. І з зимового півдня

я вертаю думками на північ, до краю свого рідного – чи багато моїх співгромадян та співгромадянок усвідомлюють, що мають сказати дякую «совітам» за ст.47 Конституції? «Кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону. Ніхто не може бути примусово позбавлений житла інакше як на підставі закону за рішенням суду».

p.s. Андроцентричну мову нашої Конституції звісно пора переписати.

Тамара Злобіна – мистецтвознавиця і феміністка, спів-редакторка журналу соціальної критики «Спільне»

П'ЯТЬ ПРИНЦИПІВ пошуку ідеальної дружини в Україні за Кері Долего

Останні два місяці українські медіа заповнила інформація про жителя Сполучених Штатів Кері Долего, який прибув в Україну з наміром знайти собі ідеальну партнерку для життя. Але через нещасливий збіг обставин, він залишився на кілька ночей без даху над головою неподалік залізничного вокзалу в Чернівцях. До Чернівців його привело, за його словами, кохання до жінки, з якою він познайомився десь в Інтернеті. Як виявилось пізніше, ця жінка ніколи з ним не контактувала, тобто він став жертвою шахрайства. Українські медіа чомусь не зацікавилися тим, чому американець, який так наполегливо шукав собі ідеальну партнерку, врешті став безпритульним. Про його перебування в Україні, професійні та особисті плани я розмовляла з ним, коли він був в Чернівцях. Зовсім випадково розмова дійшла до того, якою має бути ідеальна жінка. Тож стаття буде про те, якою має бути ідеальна партнерка для життя на погляд середньостатистичного американця.

Принцип №1. Найкращі кандидатки у дружини живуть в Україні, Білорусії, Польщі та Росії

На думку мого співрозмовника, в наші дні дуже важко знайти дружину в Сполучених Штатах. Знає це з власного досвіду, оскільки має за плечима два розлучення. Каже, що «для мене найважливішим є взаємне притягання та спільні інтереси». Незрозуміло тоді, чому дружину собі шукає в Україні (хоч сам зізнається, що не розмовляє ні українською, ні російською). Можливо й справді не завжди для спільних захоплень потрібна спільна мова. Проте навіть самих захоплень недостатньо. Важливо, щоб партнерка була вірною та готовою присвятити своє життя сім'ї. Так ми потрапляємо до Східної Європи. За його словами, «в Штатах жінки зосереджені виключно на своїй кар'єрі», а всім відомо, що «українок, так само як польок, білорусок, і росіянок в цілому світі знають як ідеальних дружин – вірних та відданих своїм чоловікам».

Принцип №2. Звертайте увагу здібності

Мій співрозмовник переконаний, що ідеальна партнерка для життя має бути не тільки вірною та відданою своєму чоловікові і поділяти з ним спільні інтереси (як ми вже знаємо, спільна мова в цьому випадку не потрібна), вона також мусить мати особливі здібності. Тож раджу усім зацікавленим чоловікам звернути особливу увагу на те, що вміє робити ваша майбутня жінка. І найважливіше – чи вміє вона готувати. Як відомо всім на світі, жінки з Центрально-Східної Європи, крім того, що є найлояльнішими, вони ще й чудово готують. Кері намагався мене здивувати: «Кароліно, ти не повіриш – жінки у Штатах не вміють пекти!» Дійсно, бідолашні мої заокеанські подруги – не досить, що думають лише про кар'єру, то ще й не печуть? І ще одне – шановні Західні чоловіки, не вірте, що ваші жінки вміють готувати! Кулінарні здіб-

ності, як каже знавець справи – мій співрозмовник, передаються через гени з покоління в покоління. Ми, жінки Центрально-Східної Європи, народжуємося з цим даром. Західним жінкам цього не дано.

Принцип №3. Не довіряйте Інтернету

Досвід Кері говорить сам за себе – він став жертвою шахрайства. Думав, що спілкується з вродливою дівчиною з Чернівців, а насправді нічого подібного не було. -Заради неї приїхав в Україну (хоч приїхав в травні і кілька місяців подорожував містами східної та південної України, де зустрічав потенційних наречених і потенційних партнерів для свого потенційного дослідницького проекту, а в Чернівці приїхав аж в листопаді і то не з доброї волі).

Він наголошує на великій кількості Інтернет-сайтів, де можна знайти ідеальну дружину-українку і признається, що всі жінки дуже вродливі (ось чому їх варто шукати в Україні!). В той же час, визнає, що ці богині дуже часто шукають не чоловіків (буває, що вже мають їх), а способу заробити грошей! Більше того, американський чоловік, відкриває українським жінкам культуру, хоча на моє прохання, Кері не зміг пояснити яку культуру має на увазі. Тож, якщо ви не довіряєте Інтернет – сайтам, потрібно збиратися у подорож.

Принцип №4. Їдьте в Україну!

Якщо жінку важко знайти на відстані, потрібно за нею приїхати. Куди? Мій співрозмовник каже, що в Луганськ. Кожен мабуть знає, що найвродливіші жінки живуть в Луганську. І не потрібно дивуватися! Ще Катерина II, яка заздрила вроді українських жінок, наказала помістити їх в одному місті – саме в Луганську. Власне тому, кожен порядний Західний чоловік має розпочати свої пошуки звідси.

Принцип №5. Не їдьте до великих міст

Попри те, що Луганськ є рекреацією вродливих жінок, на думку Кері, у великих містах важко знайти дружину. Він вважає, що ідеальним місцем є містечко з населенням до сто тисяч осіб – тоді набагато легше зав'язати безпосередні контакти.

Очевидно, що вони добре зав'яжуться, якщо показати американський паспорт та підкреслити американську вимову. А як при цьому ще й ненароком з кишені випаде долар – то успіх гарантований. Вродлива партнерка відразу спече свій фірмовий торт, подасть його вам під ніс, буде вірною ціле життя і ділитиме з вами всі ваші захоплення, навіть без знання мови.

Як полька, чи просто як жінка, я не знаю чи маю пишати такою репутацією жінок з Центрально-Східної Європи. Не знаю, наскільки я є товаром, за яким можна приїхати, показати паспорт і вивезти. Не розумію, чому ідеалом жінки має бути робот, який завжди гарно виглядає, прибирає, пече і догоджає своєму власнику.

З цими сумнівами залишаю вас, дорогі читачі. А насамкінець запитаю: як це можливо, що сумнівної ідентичності мужчину з дуже сумнівними намірами приїзду в Україну, і, головне, дуже незрозумілою історією його потрапляння на вулицю, українські медіа зробили героєм? І чому звичайний секс-туризм вони називають «пошуком кохання»?

П.С. Для тих, хто шукає ідеальну дружину – приклад чоловіка, який з порожніми руками повернувся на Батьківщину, показує, що не варто дотримуватися вищеописаних принципів.

З польської переклала Мар'яна Соха

Кароліна Козюра – культурний антрополог, не вміє готувати, не мешкає в Луганську і зосереджена на кар'єрі.

Павло Ар'є:

«В УКРАЇНІ ТИ МУСИШ ІТИ ПРОТИ ТЕЧІЇ. І В ЦЬОМУ Є ПЕВНИЙ СЕНС»

Павло Ар'є – український драматург, художник-концептуаліст. Автор семи п'єс. Переможець конкурсу на участь у міжнародній програмі співпраці British Council Ukraine і театру Royal Court (Лондон) з українськими драматургами. Учасник «Тижня актуальної п'єси», фестивалів «Драбини» і «Драма. UA». У 2010 році у конкурсі Вісбаденської Бієнале увійшов до двадцятки кращих молодих драматургів. Переможець конкурсу «Коронація слова 2011» у номінації «Експериментальна та камерна сцена». У липні 2010 року у видавництві «Факт» окремою книжкою під назвою «Форми» вийшла збірка з трьох п'єс автора. Народився і виріс у Львові. Від 2004 року живе у Німеччині у місті Кельн.

Павле, ти живеш можна сказати у трьох країнах, тобто буваєш в Україні, Франції, хоча більше часу мешкаєш у Німеччині. Але разом з тим, ти актуальний в Україні. Чи вважаєш себе іммігрантом? Які у тебе плани? Чи збираєшся повернутись в Україну?

Я ж нікуди не дівся, я тут! У першу чергу я український драматург. Мені пропонували довготривалі проекти в Німеччині, але я відмовився, тому що це мені не було так цікаво. Як на мене, Європа зараз не має кордонів. Мені двадцять хвилин до аеропорту плюс, загально кажучи, дві години на політ і я вже в Україні. Тим більше є можливість користуватись послугами лоукостів. Цього року я вже, мабуть, дванадцять чи тринадцять разів був в Україні. Це як спати на Сихові і питати, чи ти повернешся до Львова (*сміється – М.М.*). Тому це питання, як на мене, відстає від часу.

Чому я мешкаю саме в Німеччині? Це змога мати більше свободи. У першу чергу, це свобода пересування. Мені дуже цікаво спостерігати за українським соціумом на відстані. Коли я говорю з людьми, то часто думаю про те, як би ця людина, поживши певний час за кордоном, не дивлячись українські медіа, говорила про ту чи іншу проблему.

Життя в Німеччині дозволяє мені закритись, що інколи просто необхідно: побути самим собою, подумати. Хоча, скажу чесно, навіть вже Німеччина мене дістає. Минулого року мені треба було попрацювати. Купив найдешевший квиток на Мальту. Я там точно нікого не знав та й англійська мова для мене є до певної міри бар'єрною на відміну від німецької. Там я мав змогу жити місяць: не дивився свої мейли, не відповідав на телефонні дзвінки і це мені допомагало. Я міг більше бачити природу і думати про ті речі, які я пережив раніше, потім ще раз до них повертатись і ще раз. Це, мабуть, більше моя внутрішня потреба, бо є люди, яким, скажімо, завжди треба перебувати в русі. А для мене такий спосіб зникання зручний.

А як щодо України? Є якісь речі, які тебе тут дратують?

Насправді, мене нічого не дратує. Я намагаюсь не очікувати занадто ні від людей, ні від ситуації. Те, що є, воно є. Багато очікував від Помаранчевої революції, та й не тільки я, напевно. Я навіть розумію людей, яких запитують, як ви можете терпіти, коли лідерів вашої опозиції переслідують, а ви нічого не робите. Ми

настільки розчаровані, наші сподівання зражені, нам відверто плюнули у душу, що ми вже не те що байдужі, а швидше просто морально роздавлені. Ми багато досягнули, а тепер повертаємось назад. При чому іноді у відвертий маразм.

Ти маєш можливість порівнювати український культурний простір із німецьким. Як би ти його охарактеризував? Це безмежна прірва між Україною чи таки є певні шанси поступово вийти на європейський рівень?

Німецький культурний простір зовсім інший. Стереотип про педантичність німців, незважаючи на всю свою банальність та заїждженість, таки діє. Там все поставлено на ноги і працює, як конвеєр, і в цьому є, на мій погляд, багато недоліків. Я читаю багатьох молодих німецьких драматургів і, вибачте, мені нецікаво. Вони просто крутяться у цьому моторі, цій системі і з часом вилетять звідти. У Німеччині тебе несе течія. В Україні ти мусиш іти проти цієї течії. І в цьому є певний сенс, бо ті, хто виживають, очевидно, чогось варті, і як митці, і як люди.

У драматургії дуже важлива позиція власної думки. Навіть коли ти пишеш п'єсу, маєш якусь ідею, формулу, фабулу, але герої також протидіють тобі, як драматургу, бо в них є характери. Вони, скажімо, можуть бути дуже енергійними, вибуховими або, навпаки, дуже флегматичними. Але ти маєш ідею, меседж, який ти хочеш донести і мусиш не те, щоб примусити героїв, а знайти для них підстави довести цю фабулу. Для цього має бути сильний характер. Якщо взяти успішних драматургів: французьких, німецьких, британських, то це в першу дуже сильні та цікаві люди, які вміють відстояти свої ідеї.

Якщо ми вже підійшли до питання ідей, то як вони у тебе народжуються? Що є джерелом?

Дуже добре питання, бо воно актуальне для України та українців. Я читаю багато текстів і зауважую, що часто люди порушують теми, які нецікаві. Український театр завис десь у 60-70-их роках, коли він був радянським і пафосним. Тогочасні ідеї крутились довкола завдань партії. Тобто були несправжні для драматурга, вони його не хвилювали по-справжньому. І в нас досі, коли драматург береться щось писати, то бере якусь гарну ідею, але найчастіше абсолютно неактуальну. Я теж свого часу мав спокусу так писати, але потім почав читати британську драматургію. Вони пишуть про теми, які їх насамперед хвилюють. Для мене це було своєрідним

таким фіксатором, коли я зрозумів, що маю щоразу обирати ту тему, яка мене хвилює, бентежить. Це було десь у 2004 році і співпало із Помаранчевою революцією, і ця вся ситуація мене просто порвала зсередини. Спочатку я поїхав у Брюссель і ми там під Радою Європи стояли з прапорами, лозунгами, а потім я вже не витримав і поїхав до Києва. І я зрозумів тоді: ось ця тема, вона мене так хвилює! І що мене остаточно перевернуло, це спілкування з моїми друзями, які раніше абсолютно не переймалися долею своєї країни, спілкувались виключно російською і тут раптом змінилися! Один мій знайомий каже мені: «Тепер я раптом відчув, що я українець!». Вдома він робив бутерброди, чай і носив це все на Майдан. І мене це вразило. У той час стирались усі відмінності: мовні, національні, гендерні. Для мене тоді це були надзвичайні миті, бо люди подолали межі і стали однією великою нацією.

Ти вважаєш, що драматургам варто звертатись до соціальної тематики?

Особисто я вважаю, що працюю, що у сфері соціальної критики. Чому б ні? Що поверне людей, молодь, які йдуть, скажімо, на рок-концерти чи на вечір поезії, в театр? Їх поверне туди тільки змога побачити своє відображення, відображення свого суспільства, оточення і життя. Усі класики, наприклад, Шекспір, Ібсен, писали про актуальне для свого часу. Тоді писали дуже екзальтованою мовою. Сучасний театр теж ставить питання, якою мовою варто писати. Чи це має бути мова, яку я щодня чую на вулиці, тобто розмовна, сленгова чи літературна? Коли я пишу про якусь важливу соціальну тему, можливо варто було б повернутися до суспільства і почути, як воно говорить? Це допомагає також вимальовувати персонажів, дає їм колорит, смак, показує місце, де це все відбувається.

Театр Royal Court пропонує систему, яка дуже добре працює. Це документальний театр, коли драматурги беруть диктофони, записники і йдуть у людні місця. Скажімо, ми з грузинами робили такий експеримент і ходили у Тбілісі з питанням, як проститутки ставляться до незалежності. Ми бували у місцях, де збираються ось такі прошарки населення, і записували ці всі розмови на диктофон. Я скажу, що це чудовий досвід для драматурга і сприймаю це, як чудовий майстер-клас або спосіб вчитися.

Спілкувалася Мар'яна Максим'як

БЕЗ ОЗНАК МИСТЕЦЬКОГО ЖИТТЯ

ПІЗЬ,
УБЄ!

ОБЕРЕЖНО!
ПІД
НАПРУГОЮ.

РОСТИСЛАВ ШПУК

НЕДОЛОГІ
ЗМИ

фото: Саша Ковтун

НЕДОЛОГІЗМИ (визначник)

Атеїст - це той, хто дякує всім, крім Бога.

Біда не в тім, що в 2012 настане кінець світу, а в тім, що в 2013 настане кінець раю, бо новоприбулі перегризуться за земельні ділянки. А в раю давно яблуку ніде власти.

Брати Капранови дивляться один на одного самозакохано.

Віадук - перехрестя, на котрому правий поворот насправді є лівим.

Гашиш - це ручничок щастя.

Життя закінчується, як і будова - квіткою, недаремно свіжа могила нагадує заквітчаний паровоз.

Жінки - це генно модифіковані чоловіки.

Залежність - це зациклена неминучість.

Клерк-бюрократ не може бути щасливим, бо його щастя ходить без бейджика, тому він його не впізнає.

Коли не знаєш, чого не вистачає тобі для щастя - це є щастя.

Маразм - це коли на зміну розуму приходять ідеї.

На безвір'ї і Ленін - бог.

Найбільший страх передчасної смерті мають пунктуальні люди.

Франківськ - то таке місто, в якому в другій половині дня ні з ким привітатись, бо з усіма вже привітався в першій.

Якщо існує поняття «словарний запас», то матюки - це словарний НЗ.

Йорг Шульце:

МІЙ ДЕВІЗ – «ДЕ ЖИТИ, ЯКЩО НЕ У ЛЬВОВІ; КОЛИ ЖИТИ, ЯКЩО НЕ ЗАРАЗ?!»

З якою метою Ви приїхали до України?

Я хотів би пустити тут своє коріння, жити та працювати. Надалі у цій цікавій країні я планую запроваджувати свої соціальні проекти за концепцією FRIENDLYMONSTERS, що вже функціонує у Німеччині. На сьогодні я працюю над одним великим проектом у селищі міського типу Кам'янка-Бузького району Львівської області – Добротвір. Після цього я планую створити «Парк розваг» (Прим. пер. – Fun-Park) у парку культури та відпочинку імені Богдана Хмельницького в місті Львові. Це буде великий комплекс для багатьох сучасних видів спорту, як наприклад, скейтбордів, сноубордів, ВМХ-велосипедів та багато чого іншого! Хочу здивувати мешканців Львова, це буде приємна несподіванка!

Наскільки привітною була Ваша перша зустріч з Україною?

Люди були привітні і зацікавлені моєю роботою, це мене дуже вразило.

Чому Ви вибрали саме Львів?

Від самого початку мого перебування Львів мені дуже сподобався, я почуваю себе тут дуже добре. Люблю Львів та Карпати.

Йорг Шульце – п'ятдесяти п'ятирічний скульптор по дереву з Німеччини. Вперше відвідав Україну в 2009 році. Відтоді перебував тут приблизно п'ять місяців. Наша розмова – про його перебування в Україні, труднощі та вподобання.

Чи виникали у Вас, скажімо так, труднощі під час перебування у Львові?

Загалом найбільша проблема це – бюрократія. Наприклад, дуже важко отримати посвідку на тимчасове перебування на території України та дозвіл на працю.

В чому для Вас полягали труднощі?

Як я вже сказав, величезна бюрократія і законодавство, що постійно та швидко змінюється. Немає стабільності, ніхто не знає, що відбувається і який, наприклад, мій статус. Тому українські держслужбовці скажуть краще «Ні», щоб не зробити щось помилково. Я отримав такий досвід спілкуючись з ВГРФО (Прим. пер. – відділ громадянства, імміграції, та реєстрації фізичних осіб) та державним реєстратором (Прим. пер. – Управління державної реєстрації при міській раді).

Як іноземець – що Ви покращили б для іноземців в цілому в Україні та у Львові зокрема?

В Україні потрібно створити умови, які б полегшували реєстрацію іноземців як приватних підприємців, ведення бізнесу і щоб ці умови залишалися потім стабільними. Подивіться на приклад Німеччини. Я сам родом із міста Штутгарт, це найбагатший регіон Німеччини. Своїм процвітанням він завдячує багато в чому дуже сильному середньому класу, тобто ремісникам, сфері послуг, середнім підприємствам (близько 500 працівників). Завдяки цій структурі сильного середнього класу земля Баден-Вюртемберг найменше постраждала від кризи! В Штутгарті ми маємо як і раніше всього 5% безробіття. Україна хоче належати до країн-членів ЄС, тоді вона повинна для цього щось робити. Україна хоче, щоб до неї приходили іноземні інвестори, тоді українське законодавство повинно це дозволяти!

Що Вам подобається найбільше у Львові?

Власне кажучи, подобається все: архітектура, мистецтво, культура та люди. Львів є видатним культурним центром, багато кав'ярень, ресторанів, зелених парків. Все відбувається неквапливо у порівнянні із такими бізнес-центрами як Київ та ін. Львів – це місто із винятково високою якістю життя та чудовими людьми.

Розмовляв Юрій Дідевич

Стереотипи потрібно ламати, особливо у світі, що глобалізується. Чому це потрібно – детально можна розповісти в окремій статті. Загалом стереотипи заважають спілкуванню і створюють бар'єри між народами, країнами.

Що стосується Східної Європи, а України зокрема, існує багато стереотипів: це частина Росії десь далеко в Сибіру, там п'ють багато водки (не горілки!), високий рівень криміналітету, корупції, немає верховенства права.

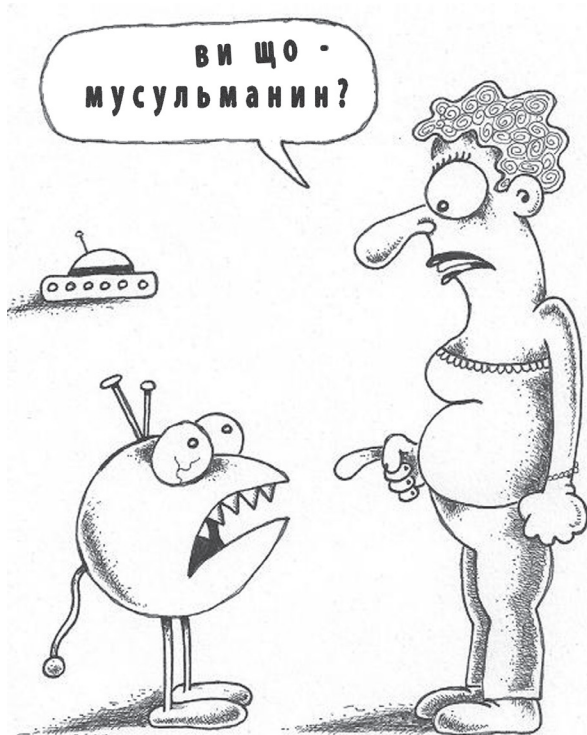
Відповідно до цих стереотипів і виробляється загальний образ країни незалежно від особистого досвіду перебування в ній. При цьому немає значення чи заможна ця країна чи ні.

Найкращий метод боротьби із стереотипами – це самі ж люди, в першу чергу молодь, яка відкрита для світу і залюбки пізнає його. Молоді люди багато їздять і приносять з собою свіжі вісті про ту чи іншу країну, знищуючи стереотипи та бар'єри між людьми.

У Львові працюють молоді люди з Франції (Альянс француз), Німеччини (Єврейський центр у Львові, Дитячий будинок, Дитячий садок) та інших країн. Бренд Львова показує нам позиціонування міста – «Львів відкритий для світу».

Чи так є насправді? Я вирішив в'їзнити це і попросив одну волонтерку з країни-члена ЄС, що приїхала у Львів за власною ініціативою для безкоштовної роботи в соціальному проекті з дітьми, висловити свою думку.

Про досвід та враження цієї людини читаймо далі.

JANNA KARLSSON-10

Для мене все почалося досить просто: в Генеральному консульстві України я отримала візу на один рік. Але коли відкрила паспорт і прочитала напис на візі, то отримала шок дізнавшись, що строк перебування на території України 90 днів із коридором в один рік. Я планувала провести в Україні один рік волонтерської роботи. Що робити у такій ситуації, я не знала. По приїзді в Україну мені порадили піти у ВГІРФО (Прим. пер. - відділ громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб). На щастя, мої знайомі допомогли мені з перекладом, оскільки у ВГІРФО державні службовці, із якими я спілкувалася, не знали ні англійської, ні іншої іноземної мови. А українську я тільки почала вивчати.

Фактично виглядало так, що ніхто не хоче і не зацікавлений допомагати іноземним волонтерам в Україні. Так, наприклад, я постійно чула відповідь від українських чиновників: «Ідїть до мого колеги», «Почекайте на начальника». В державних установах ніхто нічого достеменно не знає. Хоча «спрощені» візові правила були прийняті щойно восени 2011 року (Прим. пер. – мається на увазі Новий візовий кодекс України), однак жодного полегшення у проведенні візових процедур не відбулося.

Справа в тому, що моєю мотивацією приїхати в Україну було проведення волонтерської соціальної роботи і тому я вважала, що таким людям як я тут раді. На жаль, на даний момент у мене склалося враження, що українські чиновники не дуже раді іноземцям. Нас не хочуть «реєструвати» в Україні, щоб отримати посвідку на тимчасове проживання чи продовжити візу.

Так, наприклад, одному моєму другові, який приїхав сюди із такою самою метою як і я – вільна соціальна робота, відмовили у реєстрації і продовженні візи на території України. Він був змушений залишити Україну на безстроковий термін, оскільки при виїзді віза автоматично скасовується (Прим. пер. – мається на увазі те, що людина отримала візу в Україну із одноразовим в'їздом).

Єдине питання, яке виникає в цій ситуації – ЧОМУ? – залишається без відповіді.

Я та інші волонтери, всі ми – молоді люди, які приїхали сюди із бажанням працювати в соціальних проектах. Ми не забираємо нікому його роботи, ми хочемо інтегруватися в українське суспільство, поринути в українську культуру, вивчати незрозумілу для нас мову і тим не менш нам намагаються класти каміння на цьому шляху. Чому?

Volonterka
Переклад та вступ Юрія Дідевича

ВІД КРАЇНИ ДО КРАЇНИ, ВІД КУЛЬТУРИ ДО КУЛЬТУРИ

Моя подорож почалася з Мексики – там я народився. Але зараз це не має значення, бо я буду розповідати не про Мексику, а свій досвід життя у Північній Америці, Африці, Західній та Східній Європі.

Вперше я покинув свою країну у 1991 році. Мені був 21 рік, а дружина 5 місяць виношувала нашу першу дитину. Першим місцем, куди я прибув як іноземець, були Сполучені Штати. Це був перший виклик, який мені довелося прийняти, щоб вижити самому і забезпечити гідне життя моїй сім'ї. Важко було прийняти те, що навіть сусідня країна настільки відрізняється способом життя людей та їхніми поглядами. Я бачив як люди ненавидять одне одного лише через колір шкіри чи іншу мову. А їжа в США? Мені все здавалося занадто солодким. Американці все їдять з кетчупом, а ми все з чілі. Вони не готують вдома так як ми, їжа на свята. І життя їхнє виглядає надто простим і примітивним, але я зумів адаптуватися до нього. Через кілька років я вже розмовляв їхньою мовою і міг пояснити людям, що я думаю так, щоб вони мене розуміли. Я почав пристосовуватися до їхньої культури, традицій і щоденного життя – наприклад, їсти трохи засолодке барбек'ю, святкувати по-їхньому Різдво. Хоча певною мірою я не почувався самотнім, бо в США багато латиноамериканців, і це давало відчуття дому.

В липні 2004 я вирішив поїхати далі, ніж в сусідню державу. Так я опинився на іншому континенті і вперше ступив на землю фараонів. І цього разу все було зовсім по-іншому. Вперше я потрапив в арабську країну, в місто Каїр. І знову нова культура, нові традиції та інший спосіб життя. Я дотепер пам'ятаю ті враження – в сучасному глобалізованому світі існує стільки мовної та культурної різноманітності! Я потрапив туди після подій 11 вересня і був трохи наляканий. Нас переконали, що кожен араб може бути терористом, а всі навколо носили довгий одяг і високі тюрбани на голові – просто як в кіно. Цього разу я був насправді сам – жодних латиноамериканців поруч, крім туристів, які навіть самим собі не довіряють.

Наступним шоком для мене було бачити чоловіків, які цілують один одного при зустрічі і ходять по вулиці, тримаючись за руки, чи попід руки, як закохані. І коли я почав заводити нових друзів, вони теж намагалися брати мене за руку, але мені це настільки асоціювалося з гомосексуалізмом, що гуляючи з ними, я завжди вішав сумку на плече з їхньої сторони і тримався за неї рукою.

Йдучи до туалету в арабській країні, не забудьте взяти з собою туалетний папір, бо там ви його не знайдете. Це пов'язано з релігією. Вони користуються водою, а не папером і митися потрібно лівою рукою, тримаючи у правій пляшку з водою (після цього я остаточно перестав гризти нігті на лівій руці). Саме тому вони ніколи не їдять лівою рукою! Трапеза в них відбувається на підлозі навколо килиму з їжею, і всі їдять з одної тарілки, беруть їжу руками і кладуть собі до рота, потім знову в тарілку. Знову і знову. І я мусів їсти з тієї самої тарілки. Це ще можна терпіти, якщо хтось з них не облизує свої пальці під час їжі.

Вони не дивляться телевизор, але обговорюють всі події щоденного життя, зазвичай одні й ті самі – все крутиться навколо релігії, культури, традицій та свят.

І хоча їх часто засуджують за релігійність чи радикалізм, серед них можна зустріти людей, які готові вам допомогти чим тільки можуть. І хоча проблема мови знову була для мене бар'єром, це не завадило мені знайти добрих друзів, на відміну від США. Коли

ти приймаєш їхнє життя, то вони приймають тебе за одного з них. Ти більше не мексиканець чи канадєць, бідний чи багатий, просто ще один член родини. В Штатах чогось такого зі мною ніколи не траплялося.

Схоже було в Судані і Марокко. Культура та традиції обертаються навколо релігії. Під час Рамадану, що триває 40 днів, люди не їдять від сходу аж до заходу сонця. Ніде в місті не можна поїсти, хіба купити дешевих продуктів на базарі. Мій шлунок не хотів цього сприймати, тому я трохи хворів. Але переконав себе, що мушу це прийняти, якщо це нормально для арабів.

Коли я вперше спустився в їхнє метро, то через кілька хвилин зауважив, що навколо мене лише жінки, які щось говорили і показували на мене пальцем. Їх звичайно не розумів, але вискочив з вагону і пересів в інший. Потім мені пояснили, що для чоловіків і жінок існують окремі вагони, щоб уникнути доторків у тисняві. Стосунки між чоловіками і жінками будуються не так як в США, де можна піти в бар і знайти собі когось на ніч. Тут навіть таких барів немає, хіба для дуже багатих людей або іноземців. Тут ви теж не зустрінете двох молодих людей разом – на побаченні дівчину завжди супроводжують дві-три подружки. Тому для іноземця зустрічатися з арабською дівчиною важко, хоча можливо.

Що мені не сподобалося в арабських країнах – то це їхня агресивність до іноземців, особливо якщо вони думають, що ти американець або єврей. Дякувати Богу, я подорожував з мексиканським паспортом. Інша річ – неповага до інших. Наприклад, в черзі, вони запросто йдуть попри вас, а на зауваження можуть ще й образитися. З іноземців всі намагаються отримати якусь вигоду, тому краще мати місцевого друга, який цього не допустить. Всі свої вчинки вони роблять в ім'я Бога, навіть коли вас обкрадають чи завищують ціни. В центральній Африці я зустрічав

схожу неповагу до інших людей, але африканці дружельюбніші, ніж араби. Проте, наскільки б ви добре не адаптувалися до їхньої культури, навіть якщо й вивчите їхню мову, для них ви завжди будете «мусунгу» - так вони зневажливо називають білих людей. І не тільки тих, які багато років тому приїхали сюди, щоб вкрасти їхні землі та знищити культуру, а також тих, хто зараз приїжджає, щоб допомагати. Так в Африці в мене з'явилося нове ім'я. Спілкуватися було простіше, бо більше людей говорять англійською. Це стосується великих міст, у віддалених селах люди навіть не володіють суахілі. Найбільшою проблемою для мене там була їжа і вода, хоча у маленьких селах люди залюбки пригостять білу людину всім, що мають, сподіваючись взаємної допомоги.

Африканські жінки докладають всіх зусиль, щоб вийти заміж за мусунгу з однією метою – виїхати з країни. Іншими словами хочуть одружитися з іноземним паспортом. Якщо в Єгипті в мене була проблема ходити по вулиці, тримаючись за руки з чоловіками, у Кенії чи Танзанії проблематично ходити з чорною жінкою, бо можна наштотхнутися на агресію з боку африканських чоловіків, які вважають, що білі крадуть їхніх жінок. Я їх розумію. Мені самому було огидно бачити старих європейців, які приїжджають в Африку за дешевими дівчатами, яких іноді продають власні сім'ї, навіть якщо вони мають місцевих наречених. У Африці багато клубів, барів і СНІДу.

Ледве не забув про наркотики і алкоголь. У Єгипті і Судані алкоголь суворо заборонений, зате наркотики дуже легко роздобути. В Марокко можна курити гашиш в кафе, в Єгипті дуже просто купити марихуану, а в Судані люди їдять якусь зелену рослину з Ефіопії, аж поки в них не зеленіють губи і приходять задоволення. В Кенії п'ють напій, виготовлений із бананової пальми, інколи додають якісь хімічні речовини. Буває, що люди помирають від цього, тому я ніколи не пробував. В кожній країні люди мають свій спосіб втечі – через релігію, алкоголь, наркотики чи суїцид.

Європейці називають африканок нецивілізованими, бо вони оголені. В Європі тебе засудять не за оголеність, а за немодний одяг. Світ поділений на цивілізовану Європу та всіх решта. В Іспанії мені було простіше, там я говорив рідною мовою, традиції і культура були мені близькими. Я не міг прийняти іншого – люди не цінують того, що мають. Стільки їжі, одягу та інших речей, які б згодилися в інших країнах, викидаються на смітник. Звичайно, тут люди освічені та поважають інших, наприклад коли стоять в черзі, коли водять машину чи поступаються місцем в автобусі. Але навіть, коли вони мають можливість поділитися, рідко це роблять. В Африці найбідніша людина поділиться останнім з тобою, а в Європі потрібно платити навіть за склянку води чи за туалет. Коли мій друг з Голландії хотів запросити мене в гості до своїх батьків, то мусів подзвонити і запитати в них дозволу. Не уявляю, щоб я в Мексиці дзвонив до батька і питав чи можу я прийти до дому, в якому я виріс.

А тепер про країну феміністок. Так, про Україну – країну горілки і борщу, високих каблуків та блондинок. Перших кілька місяців я відчував фрустрацію навіть коли купляв квитки. Ніхто, абсолютно ніхто не намагався мені в цьому допомогти, в тому числі й самі касирки. Неймовірно, що в кафе і ресторанах немає меню англійською мовою. Люди такі холодні – в магазинах, аптеках, банках – завжди серйозні і ніколи не усміхаються. Але щось є в цій країні, що люди в неї закохуються. З кожним днем я люблю Україну все більше і більше. Трохи вивчивши мову, мені стало легше подорожувати чи робити інші речі. Але завжди я мусів давати собі раду сам – на вулиці люди не пропонують своєї допомоги так як в інших країнах.

Тут я живу вже дев'ять місяців і знайшов хороших друзів, з якими можна навіть потанцювати чи поспівати на вулиці – самі ж українці так не поведуться. Люди більше переймаються зовнішністю, ніж душею, а жінки домінують над чоловіками.

Отак, мандруючи від однієї країни до іншої, бачу унікальність кожної з них. Краса країни – у людях, що там живуть і культурі, яку вони творять. Тільки попрошу: наступного разу як побачите чужоземця, зробіть так, щоб він почувався як вдома. Може завтра і ви вирушите в дорогу.

Переклала з англійської Мар'яна Соха

Хав'єр Санчез – мандрівник і волонтер. Вже вісім років займається волонтерською діяльністю у різних країнах світу. З квітня 2011 року мешкає в Україні, працює над створенням спільноти «Емаус» у м. Чернівці.

ПРОРОК МОЙСЕЙ І УКРАЇНА

Міркування про емігрантів приводить мене насамперед до постаті пророка Мойсея і я припускаю, що він був одним з найбільших емігрантів в історії людства.

Передусім, що таке еміграція? Синонімом до цього слова може бути втеча – вимушена чи добровільна, з політичних, економічних, суспільних, релігійних, особистих причин. У сучасному світі це, швидше за все, втеча від самого себе, яка може мати ознаки пошуку кращих матеріальних (нематеріальних) благ чи пошуку свого місця (міста) у світі. І тут велику роль відіграє вміння чи бажання адаптації, в більшості випадків людина може пристосуватися до всіх умов. Виникає питання: чому ж людина в пошуках свого місця чи у втечі від себе зазвичай відчуває тугу чи невтоленість своїх бажань?

Повертаючись до Мойсея, який з першого дня свого життя був приречений на еміграцію. Єврей, якого виховували єгипетські вельможі, насильно впроваджений в інші традиції і ментальний світ, втікач від багатства і слави царського дому і, насамкінець, проводир народу, з якого він колись був вилучений. Як можна назвати сорокарічне блукання у пустелі з непокірним і завжди незадоволеним народом з усвідомленням, що до обітованої землі вийти не вдасться? Мойсей лише здалека побачив омріяну країну і помер.

Найбільше мене вражає в цій історії те, що Мойсей був «найлагіднішою (чи найбільш покірною) людиною» (Числа, 12:3, Біблія) на землі, але життя до нього не було таким лагідним. Чи може якраз ті люди, до яких життя не надто лагідне, можуть стати найбільш покірними і навпаки?

Ще одна історія емігрантського життя – це історія гетьмана Мазепи, якого вигнали зі свого середовища польські магнати, зрадили свої ж українці, прокляв Петро І. І що саме лягло невдачею на гетьмана Мазепу: чи не зрада та невдоволеність рідного народу, як було у випадку Мойсея?

Ані євреї, ані українці часів Мазепи не ввійшли до обітованого краю. «Еміграція» навколо власної землі чи всередині неї. Ця «еміграція» достеменно нагадує сучасну ситуацію українців з їхнім нехтуванням цінностей, байдужістю до саморозвитку, одним словом, стан переходу через не-свою землю до своєї. Адже той, хто вже знаходиться у власній землі, не буде загиджувати під собою поверхню, по якій ходить сам і його нащадки (загиджувати у фізичному і духовному значенні).

Поки не вимерло все покоління євреїв, яке нарікало і загиджувало землю, обіцяна земля була недосяжною.

Коли ж українці зуміють вийти з еміграційного шляху і ввійти до своєї країни?

Ірка Фрис – слов'янка, викладач ЛНУ імені Івана Франка. Послідовниця Мойсея і Сенеки.

МЕТРО - ДУМКИ

7:20. Виходжу з дому. Ранок сірий, але не такий вже й холодний, як для листопада. Потяг берлінського метро минає станції з тихеньким теплим шипінням. Декому не вистачило місць для сидіння. Хтось читає ранкову лектуру, хтось дрімає, у когось вже пробуджений, аналітичний погляд. Через декілька годин вагонами вже ходитиме людина, пропонуючи купити «трасенфегер» – соціальну вуличну газету, за ціною 1.50 євро, з яких 90 центів йдуть її продавцю. Теперішній номер присвячений «Жадобі». Минула тема – «Щастя».

Якби поруч був мій товариш, він би не втримався від коментування походження кожного з пасажирів: це турецькі хлопці, які живуть тут уже в третьому поколінні і, незважаючи на це, а може якраз саме тому, презентують себе турками більше, ніж це робили їхні батьки. Ось троє французів, знову ті, які зовсім не відповідають стереотипам про них. Ще кілька чорношкірих; арабський красень ніби матеріалізувався тут з «Тисячі і однієї ночі». Подекуди – китайці, тайські флористки і т. д. Звичайно, в берлінському метро є багато слов'ян. Їх я впізнаю за поглядом, як би вони не вдягалися чи говорили. За поглядом живим, зацікавленим, ще не «відмороженим». А ще у Берліні багато німців. Звідусіль. А от зі самого Берліну зовсім мало. Зате багато політики про Німеччину як багатонаціональну країну.

В районі Веддінг літаки майже зачіпають дахи будівель. Може серед всього цього літаючого люду хтось летить сюди жити. А може летить звідси. А може – в Україну. Як, наприклад, мій товариш Йоханнес (до речі, корінний берлінець). Він з травня цього року знову живе в Україні. Ще після закінчення гімназії Йоханнес замість армії один рік проходив альтернативну службу у Львові. І, як то в німецькій альтернативній службі часто буває, доглядав літнього єврея. Потім він повернувся до Берліну і вчився в університеті. Все це супроводжувалося участю, а то й організацією тих чи інших заходів, присвячених Україні. На фейсбуці у нього є фото помаранчевої демонстрації перед Бранденбурзькими Ворітьми. Йоханнес тримає великий помаранчевий

прапор. Дата на фото: 11.12.2004. Тепер він закінчив навчання і працює координатором співпраці німецьких та українських університетів у Києві. Пам'ятаю як він кілька років тому, також в метро (але це була інша лінія) сказав, що міг би собі уявити, що буде жити в Україні.

Теж пару років тому одна французенка прийняла важливе для себе рішення. До того вона вже побувала в Україні, будучи випускницею економічного факультету Сорбонського Університету і працювала над відкриттям мережі гіпермаркетів «Ашан» в Україні. Вона таки закинула всю ту економіку і стала студенткою україністики в Парижі. Минулого року я познайомилася з нею в київському гуртожитку, де вона розказувала вахтеркам, як нестерпно жити у Франції на чолі зі злочинцем Саркозі. Вона збирає український фольклор, ходить на народні танці в Музей Івана Гончара, співає в гуртах. Нещодавно її бачили, коли вона мандрувала пішки з Полтави в Диканьку.

А от по Києву ходить поляк Шімон-комуніст, який відмовляється впізнавати своїх однокурсників з польського університету, присягається, що він не поляк, і переконує продавщиць в київських магазинах купити стару літературу.

Сінан із Туреччини приїхав до Києва. Він працював у логістиці. Через декілька років вирішив кинути роботу і поки живе в Києві за те, що заробив раніше. Він може багато розказати про неймовірно бюрократичні складнощі, які майже унеможливають існування іноземця в Україні. Та кінцевою його реплікою є: «Не знаю, що саме це є, але чомусь я почувуюсь тут добре».

Викладачка португальської Кароліна з Бразилії каже, що почувается в Україні добре і тому, що не розуміє всіх тих балачок навколо себе, як то було в її країні. Дуже боїться безпритульних собак, бо на Васильківській їх десь з тринадцять і всі вони виглядають однаково, чорні і великі, цитую, «як з фільму жахів». Вона намагається вивчити в Києві українську. Коли до неї приходять полагодити сантехніку вона каже «не працює» і україномовний сантехнік чомусь розмовляє з нею російською.

Відрізати українську від російської китайська бізнес-вумен вже навчилася. Десять років тому вона вирішила покінчити з непорозуміннями між нею та перекладачами і поїхала вчити російську мову до Києва. В Києві виявилось «так красиво», що вона захотіла залишитися там і після мовного курсу. Під час відвідин її чоловікові аргументи жити в Україні не здалися переконливими. Доньку вона забрала в Україну. Зараз веде свій бізнес, вкладає і втрачає, купує і виграє, і дуже не любить, коли в певних колах треба вдягатися в брендовий одяг.

Перед очима, як станції метро, пролітають обличчя студентів, підприємців, викладачів, практикантів з різних куточків світу. Хтось із них обурено питає, чому в столиці України так мало говорять українською мовою. Хтось дивується, чому наші дівчата кожного дня вибираються, як на вечірку. Інші хочуть знати, як з таких тендітних дівчаток виходять такі «бабушки». Дехто запитує, чому люди завжди так біжать на проміжку вагон метро – ескалатор. І всі вони люблять із задоволенням повторювати: «Обережно, двері зачиняються!»

Ірина Мозоль – живе в Берліні. Вважає, що яким різноманітним не був би світ, життя всюди однакове.

Країна У

або

КАЗКИ ЧУЖИМ ДІТЯМ

(уривки з роману)

*Ми всі вертаємось на Україну, хоч би де були до того.
І з Європи, і з Азії, і з найбільших глибин таємничості й недосяжності.*

П.Загребельний

Вона бігла щосили й щодуху. І не вистачало їй ні сили, ні духу, щоб наздогнати час, чи то пак утекти від нього. Щодня зустрічалась з близькими людьми. Щодня прощалась з друзями в різних містах однієї країни. Вона хотіла відтягти момент від'їзду й тоді ще раз казати «прощай» тим самим людям. А потім вирішувала стрімголов кидатися в задуману втечу. Гадала, чим швидше поїде, тим швидше знову відчує під ногами рідну землю. Однак наразі від неї нічого не залежало – дата від'їзду була визначена.

Друзі наполягали, щоб вона лишалась там і шукала чоловіка, ясна річ заможного. Дурна й заїжджена тема, яка дратувала її понад усе. Особливо впевнений тон: «Усі кажуть, що повернуться. Сама незчулишся, як звикнеш і не схочеш вертатись». Вона нервувала й кидала у відповідь своє улюблене: «Я – не всі».

Найстрашніше, чого вона боялась – втратити зв'язок з країною і сином. Не бачити їх і не чути, не мати змоги відчувати дотик. Ще кілька років тому, коли вона була молодою і незалежною, на все горло кричала про патріотизм, засуджуючи слабких малоросів, які тікали за кордон. Вона забула, що життя завжди їй било по голові саме тим, проти чого вона найбільше була налаштована. Вона не могла зрозуміти – студентка з червоним дипломом – як можна їхати в чужу країну, наївно сподіваючись відшукати щастя. Однак життя внесло свої корективи і студентка з червоним дипломом перетворилась на студентку байдуже з яким дипломом і малою дитиною на руках. І коли перед нею постало питання жити і повіритись, як останній собака, ще й втратити дитину, або затоптати свої принципи, задушити свою гордість і податись за тими, кого щодня ешелонами вивозять на Захід, вона не роздумуючи обрала останнє.

До біса День незалежності, коли ти в цей день гнеш спину на колишніх ворогів твоєї незалежної держави. Та яка може бути незалежність, коли її країна, як і вона сама, були незалежними від народження. Адже те, що належить Богові, ні від кого іншого залежати вже не може. То нехай поневолюють тіло, душа ж вічно літатиме в українських просторах, розмовляючи з вітром.

Німці вже народились врівноваженими, з природженим відчуттям золотої середини. Марія тієї середини не знала, бо, власне, не любила посередності, а тому всіляко її уникала. Вона звикла до того, що горе міцне і пекельне, а щастя п'янке і глибоке, звикла до насиченого смаку справжньої їжі і сильного запаху напоїв. Натомість олія у німців нагадувала за запахом і виглядом скоріше воду або березовий сік, смаку ж не мала зовсім, або, як висловлювались німці «смакувала на ніщо». Самої олії вони боялись, немов чорта, і кривились, коли Марія лила її у салати надто багато. «Та це ж не олія!», «А що ж це?», «Це вода. У нас для салатів використовується така олія, яка має сильний запах і смак.», «Що ж це у вас за олія така особлива?», «Звичайна соняшникова олія, яку купують на ринку з бочок». І так уся їжа була для неї прісною, ніякою, позбавленою смаку. Вона не давала відчуття тієї ситності українських страв, після яких було хоч і важко вставати з-за столу, але голод було вгамовано, і то надовго. Жодна німецька страва не давала цього відчуття. Тому Марія щоденно мучилась почуттям невиситимого голоду, вона їла, точніше набивала шлунок, але не відчувала того, що вона наїлася досита, тому їла ще, страшенно набираючи вагу, але ситою так і не була. Те відчуття полонило її увагу, бо думати вона починала переважно про їжу, можливість десь поїсти вдосталь.

Вона писала до своїх: «Півроку без гречки... і вона мені почала снитись. Як я смакувала уві сні гречкою з солоними помідорами, я відчувала цей смак і здавалось, що нічого кращого вже не може існувати. І от я вирішила реалізувати свій сон, бо відчувала себе пригнічено від того, що не можу в реальності відчувати той смак. Знайшла насилу тут гречку, вони ж її замаскували. Ці фашисти здерли з нашої гречки шкуру і вона в них біла. Бідолашна, що ж вона їм такого зробила? Я спитала, чого вона біла і вони відповіли, що ця коричнева шкірка залишається на зубах, тому вони її очищують. Нещасні

люди! Вони ж позбавляють її смаку, як і все своє життя. Отож півкілограму деформованої гречки коштував мені близько 30 грн. Нормальних солоних помідорів можна було і не шукати. Вчора я прокинулась з нав'язливою ідеєю приготувати нарешті гречку. А вона... вона зовсім не має запаху – жодного! І позбавлена смаку. Було враження, що я жую щось... просто щось. Так що мій сон не здійснився. І тут я згадала, що мені колись розповідали про російський магазин, який відкрили російські емігранти. Я його знайшла, було важко, бо заховали вони його добряче. А там... усе!!! Наші помідори у трилітрових банках, гречка коричнева, квасоля, халва і запах... Запах був отих совдепівських магазинів. Як вони перевезли сюди цей запах? І одразу в голову прорвалися всі спогади дитинства. Так, наше життя має свій запах. А потім я просто ходила по магазину і знайшла наші цукерки, стояла поміж прилавоків: з одного боку були харківські вафлі «Артек» і дружковська халва, а з іншого – цукерки «Ведмедик», «Корівка», «Південна ніч». Отак завмерла, як була, і в мене просто котилися сльози. Не могла заспокоїтись від усіх тих запахів і спогадів, смаків і доторків – усе одразу проникло у мою свідомість. А потім це були лимонад «Чебурашка», пиво «Шахтар», водка і шансон з програвача, російськомовна нафарбована з наклеїними нігтями продавщиця і все, що я так засуджувала в Україні, тут я любила. Якими б росіяни не були, але це вони добре зробили, що відкрили такий магазин. Вони допомогли мені реалізувати мій сон і не забути, що є для мене найдорожчим».

Ще по приїзду частувала Марія німецьку родину українськими гостинцями, але хрін виявився надто «злим», варення і цукерки – надто солодкими, мед – таким густим, що коли вони хотіли його набрати, зламали ложку, яблучний сік вони розбавляли водою, бо він був надто кислим. І сама Марія виявилась надто складною людиною для їхнього раціонального мислення. Це було видно навіть з її очей, які були так само насичено-сині, як і українське небо, що завмерло на маленькому прапорі в Маріїній кімнаті з

закарбованим знаком волі. І ті насичено-сині очі, а особливо негасимий вогонь волі в них, так дошкуляв німцям, які були народжені, щоб зазіхати на чужу свободу.

«Сьогодні я ковтнула українського повітря, і справді, воно таке терпке, що мені запекло не тільки в грудях, а й у всьому тілі. Я була на автовокзалі, ми з родиною мали забрати посилку з України. Автобус ще не прибув з Києва, але я вже бачила кількох чоловіків, які також чекали на нього. Звідки я дізналась, що вони чекали на автобус з України, адже рейсів було безліч? Вони мали особливі очі. Цей погляд не сплутаєш ні з чим. Він глибокий, немов безодня, пронизливий і багатослівний. Ці очі горіли, вогонь той породжувала неймовірна душевна напруга. Тому що життя українців починалося з боротьби за волю, цією боротьбою повинно і завершуватися, бо лише за таких умов воно має цінність і набуває змісту. Адже волі ніколи не буває забагато, тому й боротьба за неї має тривати вічно. Людина ж знає справжній смак волі, однаково терпкий, солоний, кислий і солодкий, коли невтомно за неї бореться. І та боротьба головним чином духовна, а напруга, спричинена постійною боротьбою, викарбовується в очах. І очі ті – то найбільший скарб історії нашого народу. Я кілька разів зустрілася поглядом з тими чоловіками на вокзалі, але не сміла ні наблизитись, ні заговорити. Я мовчки дивилась у ту глибину так само пронизливо і завмирала, зникала і розчинялась у ній. Бо глибина та є вічністю, яка відбирає у тебе все, змушує лише бути, бути тут і зараз. Ті погляди були подихом свободи і доторком до рідної землі. Вони житимуть у мені завжди».

Марія ж була народжена для боротьби. Вона радо мандрувала у вихідні шість кілометрів до міста крізь ліс і гори, щоб побачитись на кілька годин з подругою, такою ж заробітчанкою з Грузії, а потім мандрувати шість кілометрів назад, піднімаючись уже вгору трохи втомлено, але завзято і вдоволено, що пересувається власним шляхом і своїми ногами, не просячи послуги німців. Який то був солодкий шлях, якою солодкою є свобода!

Євгенія Сенік - просто є. У вільний від буття час пише прозу, викладає німецьку мову і посміхається людям навколо.

«ІММІГРАНІАДА»

ПАСПОРТ ПЕРШИЙ

У нього був старий поржавілий велик. На велику – не менш старий замок. Ми озвучили наші імена і тоді він російською запитав, звідки ми. Це було у Римі, до якого колись вели всі дороги.

Він народився в Грузії, потім панкував у Росії. Куди його закинуло опісля, я вже не пам'ятаю. Він здібний до мов, тому швидко пристосовується і знаходить контакти. Його ім'я зараз неважливе. І дивно, коли так стається. Я пам'ятаю те слово-назву, але ви здогадаєтеся, що це він, якщо зустрінете цього чоловіка в якомусь куточку світу.

Ми весь вечір каталися містом на великах і при цьому розмовляли. Він жив з романами на березі річки. Казав, що до них було важко приєднатися, але він зміг, вони його прийняли до себе. Ще деякий час він шукав варіанти ночівель через сайти на кшталт «каучу»*. Одного разу хлопець, у якого він мав зупинитися на одну ніч, побачивши його в дверях, не відчинив. Наш герой дуже цьому обурювався і просив всіх написати тому ідіоту погані відгуки на сайті.

Одного разу він просто не продовжив собі візу десь в шенгенських краях і залишився. Пізніше загубив паспорт. Тепер він просто смачна пожива для поліції і міграційної служби. Можливо, такі люди кожного разу, коли бачать працівників порядку, думають, чи ще довго так зможуть. Часом можуть і все життя.

У нього в селі десь за 2-3 тисячі кілометрів від Риму батьки. Каже, що не може допомагати їм грошима, як і вони йому. Тому так і живуть.

.....
*couchsurfing.com

Ми їздили дорогами горбатого міста, порушуючи купу правил. Від того часом ставало весело, а часом раділа, що «пронесло». Він питав, чи ми з подругою не плануємо взяти шлюб з кимось, чий паспорт нам дозволить лишитися в Євросоюзі. Не пам'ятаю, що тоді відповідали. Але планувати такі речі звучить, щонайменше, не дуже реалістично. Життя крутить педалі і часто не знаєш куди. Він шукав собі дружину, а своїм подругам — чоловіків. І у нього навіть виходило про це серйозно говорити з людьми. Він був прямим як стовп, якщо ще так досі висловлюються. А такі люди часом можуть бути почуті принаймні через щирість.

Ми зайшли в один соціальний центр, де наш супутник безкоштовно вчить італійську і де йому відмовили жити. На останнє він дуже образився і кожної хвилини наголошував, що у них там купа місця і мало волонтерів. Звісно, він це говорив російською, бо ж розуміли тільки ми. Але від того ставало ніяково. Ти стоїш поруч з людиною, про яку говорять погані речі і яка цього не розуміє. Вже виходили з цього центру і ми з подругою озвучили бажання десь піти поїсти. Він запропонував повернутися і попросити, щоб нас нагодували там. Було якось незручно, але він був настільки переконливим, що ми повернулися і хлопчина-волонтер почав розігрівати нам вже приготовану їжу. Поїдаючи смачнучі порції і потім поживуючи печенки, ми все ще слухали нашого героя, який російською розказував, що ось так би його не нагодували тут, а нас, молодих дівчат, пригощають.

Важко описати цього високого худого чорнявого чоловіка, якому було близько 35. Стільки життєвого досвіду і поневірянь, які не всі витримують, водночас стільки наснаги і завзяття, що не всі знайдуть в собі сили.

Можливо, зараз він живе в іншому місті чи навіть іншій країні, їздить собі по різних фестивалях і знову починає панкувати, як тоді в Росії.

Юліана Паранько – намотує кілометри автостопом
у пошуках пригод, текстів, вражень
і розуміння what's going on in the world?

ЛІТЕРАТУРНІ РЕЦЕНЗІЇ

СЕКС, ЦИНІЗМ І ПРАВДА ПРО НЕБО

Фредерік БЕГБЕДЕР
«Кохання живе три роки»

Невеличка книженція Фредеріка Бегбедера «Кохання живе три роки» скидається на пошматоване віником павутиння – хаос думок, філософських спроб, психологічних роздумів, банальщини, сексу під соусом з цинізму і вульгарності.

Марк Мароньє, головний герой книжки, божественний паризький тусовщик, рекламник, письменник і просто змуджений світом хлопака, розлучається з дружиною, в шлюбі з якою прожив рівно три роки. Від надлишку вільного часу його заносить і він безперервно думає про довговічність кохання. Перший рік – кохання, другий – ніжність, третій – нудьга. Любов, вважає Мароньє, закінчується тоді, коли чоловік починає казати «зараз я буду любити тебе, моя пташко» замість «я зараз трахну тебе грубо, хтива курво». Є тут частина правди – пристрасть не заміниш ніжністю, ніжність має свій вимір. Але й вульгарність аж ніяк не є тотожністю пристрасті.

В Бегбедера всюди багато сексу. А в «Коханні...» все, що мало б бути коханням, зводиться тільки до сексу. Герой покидає свою дружину заради дівки, яку автор описує «прекрасним неземним божеством з обличчям ангела і тілом звабниці», мені вона більше нагадує популярну у всі часи зрадливу шльондру. І вся ця «історія забороненого кохання» з хепендомом, як на мене, всього лиш чергові недовговічні стосунки, де поняття «кохання» підмінене сексуальним потягом. Герой так і не навчився розрізняти тимчасову закоханість від справжніх щирих почуттів довіри й поваги.

З цієї історії я мало нового довідалася про кохання. Лише вкотре зрозуміла, що ми здатні в будь-якій ситуації знаходити виправдання своїй зрадливості. Хоча в багатьох Бегбедорових припущеннях й твердженнях є зерно правди, книжка досить посередня. Автор так сильно намагається бути модним, сучасним, стильним, що перетворює свій текст із окремих яєних думок на брудний коктейль цинічної порнографії.

Проте я зовсім не шкодую за часом, витраченим на прочитання «Кохання живе три роки». Було в ній дві фрази, які мені дуже сподобалися: перша – про те, що кохання заперечують якраз ті, хто його найбільше потребує, а друга – це щира правда про небо. Про небо, якого не існує в ритмі мегаполісів. Небо, якого нема в житті багатих людей, і яке є в житті тих, хто багатим стати не зможе. Небо, яке дає змогу почути запахи і кольори, і яке обов'язково треба впускати у калейдоскоп своїх днів.

Юлія Марищук

ПОМАРАНЧЕВІ ХМАРИ, ЗЕЛЕНЕ СОНЦЕ, РОЖЕВА ТРАВА

Письменники про футбол (Літературна збірна України)
Хаків: КСД, 2011

Як можна настільки не цікавитися футболом, запитусь укладач літературної збірної Сергій Жадан? І я запитуюсь, як можна настільки не цікавитися футболом?

Поспішиш, людей насмішиш, каже vox populi! Ця антологія – не виняток.

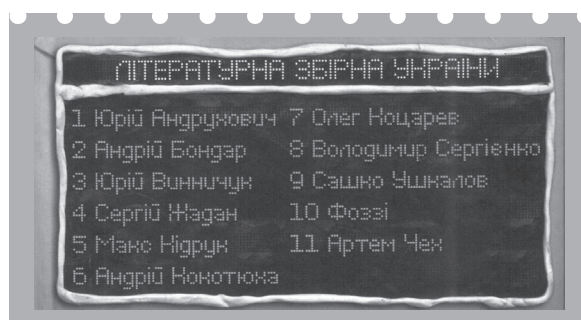
Моє розчарування книгою почалося з обкладинки: подякуємо Олександрів Каплі та Тетяні Коровіній за «професійне» оформлення книги... як на учнів першого класу! По-друге, склад «літературної збірної України» залишає бажати кращого: я розумію, що «любви все возрасты покорны», але... «старичкам» (Андрухович і Винничук) саме раз іти в тренерський склад, коли «молодняку» (Кідрук, Коцарев, Сергієнко, Чех й Ушкалов) – віддуватись на полі! Агов, а що робити із «не-туди-і-не-сюди гравцями» (Бондар, Жадан, Кокотюха та Фоззі)? Останнім залишаться писати... багато і продуктивно, адже – по щучому велінню – вони залишаються на лаві запасних чи то пак, на банці.

Не подумайте, що я ейджист, але я справді відібрав «гравців» за віком! Мені здається, так чесніше. Справедливіше. Логічніше. Ну де Артему Чеху вовтузитися з Юрієм Винничуком? Як на літературному поприщі, так і на футбольному полі. Гадаю, все зрозуміло? Я виступаю за чіткий розподіл: зірки грають з зірками, легіонери з легіонерами, легенди з легендами.

По-третє, комерційний бік медалі. Ця антологія, безперечно, потрібна українському книговидавництву, але не літературі! Я не хочу образити нікого з авторів збірки, але тексти, котрі тут представлені... хіба це якось пов'язано з літературою? Я б назвав це літературним експериментом, не більше. А в будь-якому експерименті завжди вирізняють переваги і недоліки. Себто, надзвичайний як для українських реалій наклад антології в 10 тисяч примірників комусь, безумовно, здасться перевагою (розійдється, ботаніки, – книга іде в маси!); комусь – недоліком (завойовуємо симпатії спраглих до видовищ на футболі десь так під Євро-2012?). На жаль, ця антологія не увійде до мого списку «книг, які я візьму з собою, коли станеться пожежа».

Плюс один текст надрукований російською мовою! Я не якийсь ксенофоб, не подумайте, втім, саме через мою впертість і принциповість, я навмисне пропустив текст Олександра Сидоренка, який, на відміну від імені автора, був «напечатанный» російською. Як не як, літературна збірна України; а мова – це така річ... суперечлива, що мене не залишає байдужим аж ніяк! Зрештою, це суб'єктивно, тому йдіть всі! Запитайте мене, чи я раджу прочитати цю антологію футбольним фанатам? Однозначно, ні. Справжній фанат не відкриє для себе новішого, ніж є в інтернеті. А як щодо шанувальників сучасної української прози? Гадаю, ні, крім, поодиноких випадків, коли кортить увійти у вищу форму медитації з Андруховичем чи виписати класні цитати «непревзойденных мастеров кунг-фу» Бондара та Жадана! Смачного голу!

Максим Ольга

МУЗИЧНІ РЕЦЕНЗІЇ

ПЕРКАЛАБА – ДІДО (2011)

Те, чим оперує у своїй творчості синдикат «ПЕРКАЛАБА» не може просто поміститись у класичні рамки музичного розуміння. Адже професійність, потужний кач, зіграність та інші речі є важливими, але не похідними у сучасному мистецтві. Важлива ідея як механізм того чи іншого професіоналізму. Бо руками у музиці рухає голова і гаряче серце.

Цілком зрозуміло і те, що за довгою історією і дискографією, найпомітніше у «ПЕРКАЛАБА» видно її прогрес з українського масштабу до відомого європейського колективу. Саме цю думку і підтверджує новий альбом під назвою «ДІДО».

Половину пісень з цього творіння віддани фанати мали змогу вже почути на концертах синдикату. Наприклад, оперу у чотирьох частинах присвячених головному герою диску – дідові, де дуже чітко можна прослідкувати ще один додатковий магічний елемент – мову. Адже більшість нових і старих треків – це такі собі українські мантри. В поєднанні з якісним європейським звучанням і українськими традиційними мотивам, європейський слухач може побачити новий образ українця – magical modern Ukrainian.

Як на мене, цей диск не претендує на супер-концептуальний проект з хитрою сценографією треків і образів. Проте, маємо унікальну можливість вперше почути не просто «ПЕРКАЛАБУ», як радіо-виставу, а заглянути набагато глибше. Бо там ми побачимо те, чим живе цей клан (у найкращому розумінні цього слова), що слухає, кого поважає і як прогресує. Це така собі поїздка у внутрішню Перкалабу з усіма її жителями, героями і ландшафтом.

З особливостей диску – присутність на ньому багатьох спільних треків з відомими музикантами. Серед них – українські етнозірки «Даха-Браха», вокаліст німецького гурту «RotFront» Юрій Гуржі і навіть сам Євген Гудзь з легендарного гурту «Gogol Bordello». Також на платівці можна знайти і кавери-респекти Кузі («Було Не Любити») і героям російського андеграунду «НОМ» («Любовь инженера»). Ці експерименти + ремікси інших музикантів дають зрозуміти, що колектив прогресує і дає змогу фантазувати з усіма, кого вони люблять і кого поважають. Це великий здобуток, бо після цих досвідів обов'язково виникає новий творчий пошук. І тому цей диск не тільки покаже «ПЕРКАЛАБУ» іншим, а й продемонструє «ПЕРКАЛАБУ» собі.

Отже, маємо непересічну платівку з двох причин: 1) «ПЕРКАЛАБА» вдається вдало підкреслити свій gutzul roots, і водночас маємо цікаві, нові експерименти зі звучанням; 2) сподіваємось, що вдалий творчий пошук і співпраця з відомими музикантами додала синдикату можливості бути почутими у світі; 3) попри всі нові елементи, «ПЕРКАЛАБА» досі залишається своєю для усіх: мелодійною, справжньою і зрозумілою, як для українців так і для іноземців. Бо це не музика, це «дух, що тіло рве...».

Тому, як сказали б на гуцульщині «ДІДО CAN DANCE». І від цього нас усіх попускає і ми набуваємося. Але тіко б ви виходили!

Григорій Семенчук

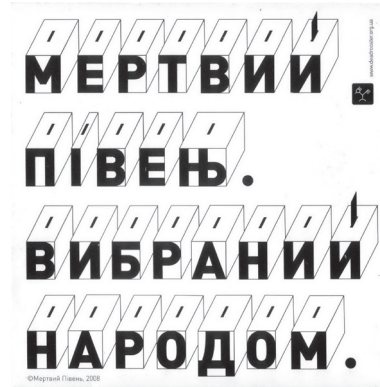

ВОПЛИ ВІДОПЛЯСОВА – ГЕЙ, ЛЮБО! (1991)

Музыка проекта «Вопли Видоплясова» преваливается в меня, как в черную дыру. Вещает что-то Скрипка вкрадчиво, а мне хоть бы хны. Все стараются – в барабаны бьют, на гитарах жужжат, басовой струной бухают. И все не в прок мне. Но это полбеды. Основная беда отсюда – сказать нечего. Девятнадцать песен на пластинке, а я только устал от однообразного саунда. А славяно-ромальский подход к ун-ца-ун-ца я вообще признаю только от Бреговича, потому что все остальное – попла и жалкое подобие.

Поэтому я так много употребляю местоимение «я». Это чтобы было понятно – сюда проецируется очень субъективный подход к творчеству ВИА «Вопли Видоплясова». И каждый, имеющий противоположное мнение, может смело поступить в соответствии с велением своего темперамента – плюнуть на страницу, порвать в клочки или перелистнуть, хмыкнув. Снял с себя, таким образом, все взятки, могу сказать, что меня адски достала эта пластинка. Только из уважения к куртуазным европейским скитаниям группы «Вопли Видоплясова», я делал ее до конца, скрипя зубами. И даже мелодический оборот, спертый «Воплями» у Pink Floyd вступительной песни, не поднял во мне энтузиазма и не пробудил интереса к дальнейшему прослушиванию. Точно

могу сказать лишь одно – более позднее творчество группы куда более «слушабельно» для не-любителя ортодоксальных воплей Видоплясова.

МЕРТВЫЙ ПИВЕНЬ – ВИБРАННИЙ НАРОДОМ (2008)

Поскольку я совершенно не знаком с творчеством группы «Мертвый Пивень», то говорить будем только об этой конкретной пластинке, без каких-либо отсылок.

Первые две композиции произвели впечатление полного отсутствия какой-либо музыкальной мысли и глобальной вторичности всего материала. Легкую кривизну исполнения совершенно не вычурных рисунков можно списать на «лайв» (пластинка сведена с концерта). С третьей композицией уже можно смело шагнуть на открытые эстрады города Ялта, дабы развлекать обывательских жен, доехавших до томительного побережья из Магнитогорска на ошибке отечественного автопрома с употребляющим «поллитру» портвейна в жаркий черноморский полдень супругом во главе. Это не комплимент, если что.

Дальше я потерял веру в какие-либо изменения, а в явную романтику этой пластинки втереться так и не смог. Эпатажный англосаксонский матог «fuck» в песне-протесте против системы кредитования и корпоративной культуры также не тронул мою незнакомую с обоими явлениями душу. Понять, однако же, смысл сега проекта я, кажется, смог. Основной тезис его заключен в названии песни «Старенький Харлей». Вышел в субботу в гараж, плюнул в ветошь, напарафинил блестящие бока, проперделся по перспективе до кабака, послушал олдвовую рок-группу, закинув ноги в «казаках» на стул или стол (в зависимости от темперамента), воскресным утром поболел головой и в понедельник – на работу, угнетаться системой.

Не подумайте, что я имею что-то против подобных раскладов. Конечно, у столь распространенной культуры должна быть своя музыка. И, конечно же, она должна быть очень непонятной. Так что с группой «Мертвый Пивень» все в порядке. Если вам по душе городская уикэндовая романтика – слушайте «Пивня» смело. Если нет – слушайте AC/DC.

Алексей ГАНДЖЕВ
(Санкт-Петербург)

К І Н О Р Е Ц Е Н З І Ї

«Син». Притча про батька
(Реж. Жан-П'єр і Люк Дарденн, 2002)

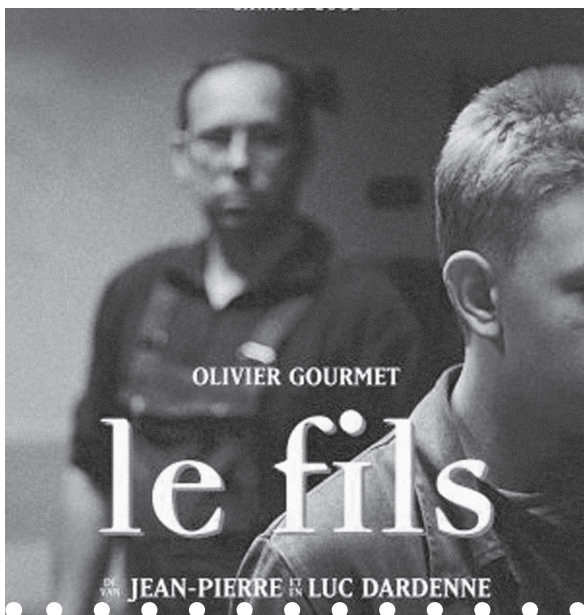
«Син» братів Дарденн не схожий на жодне інше кіно не тільки своєю документальною манерою зйомок, повною відсутністю музики, мовчазним спогляданням та відсутністю емоцій. Фільм торкається настільки складних психологічних та філософських проблем, про які важко думати навіть відсторонено, не те, що уявляти себе на місці героїв. Тонкий, нейтральний, але бездонний за своєю глибиною архаусний шедевр сподобається прихильникам кіномистецтва в стилі «нового реалізму».

Сюжет довго лишається незрозумілим. Герой на ім'я Олів'є – столяр. Він працює в центрі реабілітації «важких» підлітків, звільнених з місць позбавлення волі. Він навчає їх ремесла – так у хлопців з'являється надія на майбутнє. Одного дня в центр скеровують новенького підлітка і це повертає з ніг на голову позбавлені події будні Олів'є, а точніше – його внутрішній світ. Він, збентежений і наляканий, починає слідкувати за життям хлопця. Пізніше стає зрозуміло, що колись в Олів'є загинув син – його вбили під час пограбування. І вбивцею є саме цей юний колишній в'язень, якого взяв навчати столярській справі головний герой. Що оберє Олів'є в цій драматичній ситуації, яку важко охопити розумом: помсту чи прощення?

Фільм збурує в глядачеві ціле море думок і почуттів. Проблема, якої торкається «Син», настільки складна, що поставлене самому собі питання «А як вчинив би я?» так і залишається без відповіді. Власне, режисери фільму не збираються відповідати на це питання. Вони всього лише демонструють нам шматок підглянутої крадькома чужої трагедії.

Кіно зовсім просте, без будь-яких прикрас. Дарденни не показують ані найменших відтінків власного ставлення до того, що відбувається на екрані – це звільняє фільм від штучності та пафосу, залишивши тільки життя, важке й незрозуміле, складне й просте водночас. Ручна камера з першого кадру «підглядає» за головним героєм, здебільшого показуючи його обличчя збоку чи ззаду. Це обличчя не виказує жодних емоцій. Тільки іноді камера вихоплює з погляду Олів'є його внутрішню муку. В усіх інших кадрах герой ходить, сидить, керує автомобіль, їсть, коли зовсім зле – качає прес. Діалогів вкрай мало. Сторонніх звуків теж. «Музикою» фільму є музика життя: звуки ударів молотка по цвяхах і гудіння пилки. Пейзажів у фільмі також не побачиш. Ніяких зайвих деталей, що відволікали б глядача від внутрішнього світу героя, від психологізму «Сина».

Під час перегляду цієї непростой стрічки зі свідомості мимоволі випливають біблійні сюжети. Згадується, що так само навчав столярства Йосип малого Ісуса. Що саме звідти – незрозуміле нікому, незбагненне і навіть божевільне милосердя. І всі ці питання гріха і спокути, помсти і прощення можна передати хіба що притчею. «Син» є саме притчею. Складною й глибокою притчею про милосердного батька.

«Третя зірка»: про мужність відпустити і мужність піти
(Реж. Гетті Далтон, 2010)

У другій половині листопада British Council та ArthouseTraffic провели в кількох українських містах фестиваль «Нове британське кіно». Львів традиційно ввійшов в перелік фестивалю міст, що не може не тішити львівських прихильників артхаусу, включно зі мною.

Зізнаюсь чесно, від «Нового британського кіно» нічого аж такого особливого не чекала. І це добре – думати про речі трохи гірше, аніж вони виявляються насправді. Більше того – несподівано тебе можуть вразити ті речі й люди, від яких цього не чекаєш. Саме так і трапилося з «Третьою зіркою».

Вона не перевернула кардинально розуміння певних речей, не змінила мою свідомість чи щось за зразок. Не відкрила нових істин – хороші фільми необов'язково мають це робити. Та й життєвих істин не так багато, щоб постійно відкривати нові, але нагадати про них без пафосу й важкого металевого післясмаку вміє тільки справжнє мистецтво. Наймайстерніше вміння – здатність вражати без ран. І саме це робить «Третя зірка». Кіно про речі сумні, складні й суперечливі, але кіно не гірке й тривожне, а якесь очевидне, світле і ще – з дуже добрим почуттям гумору. Такого гумору, який робить приємнішими й легшими для прочитання навіть найважчі сторінки людського життя.

Тисячу разів висвітлена в кіно тема смертельно хворої людини, її рідних і близьких тут не слізна, не приречено трагічна. «Третя зірка» – комедійна драма, фільм рідкісного жанру. Чудовий гумор без чорноти, справжній і чистий. Глибокі суперечливі проблеми в обрамленні майстерних й добірних жартів, смієшся з яких справді щиро. Адже життя барвисте й прекрасне, навіть якщо дні твої вже пороховані. Особливо, якщо в тебе є друзі, які будуть з тобою кожен з цих порохованих днів.

Четверо друзів «під 30», в кожного з яких свої мрії і свої трагедії. Чотири життя, одне з яких дотліває – головний герой помирає від раку й друзі везуть його в останню спільну мандрівку. В кожного з них різне ставлення до хвороби друга й свої мотиви. Чудові картини природи додають фільму відчуття свободи. Чи справді ми з самого початку приречені пройти вділений нам долею шлях? Якщо й так, то чому б не роззирнутись навколо й не помітити багатьох прекрасних речей вздовж цього шляху? Чому б не вирушити наприкінці життя до омріяної затоки? І не має значення, що затока наприкінці виявиться не тією – не назва визначає суть речей. Життя залишається життям до останнього подиху.

Дивно, що часто жити ми починаємо тоді, коли нам чітко вказують часові рамки. Будь-якої миті «часова рамка» будь-кого з нас може стиснутися. Тому треба жити, кожного нового дня жити, пам'ятаючи: цього дня ми живемо й помираємо також. І краще жити й помирати зараз і тут разом з найдорожчими людьми.

Кіно про чоловічу дружбу як вона є – без ідеалізації й пафосної мужності, дружбу людську: зі сварками, конфліктами й готовністю відпустити. Адже мужність героїв «Третьої зірки» – це мужність відпустити друга, якому вже був час іти. Тут і справжня любов: без фанатичного «Я не відпущу тебе ніколи!», зате з готовністю дати іншому можливість вибору й дозволити піти, продовжуючи любити.

ОГЛЯД БЛОГОСФЕРИ

witch_leticia
24.12.2011

Люди і подорожі, люди в подорожах - як наркота чи як алкоголь - чьот тіпа персонального сорта геріаіна, ага. Якщо врахувати, що мені полетіла зарядка до читалки, відповідно, читати і відволікатись на замітники наркоти я не можу, в мене зараз справжнісінький абстинентний синдром.

INNI
otar
20.12.2011

Як повідомляє наш кореспондент з Ісландії, група Sigur Rós присвятила свій новий альбом народному депутату України Інні Богословській. Він так і називається – Inni. «Ми давно спостерігаємо за кар'єрою Інни Германівни й вирішили нарешті віддати їй належне», - коментує фронтмен групи Jón "Jónsi" Þór Birgisson. Це вже не перший альбом групи, присвячений українським політичним реаліям. Так, під враженням від Помаранчевої революції та перемоги народного президента Віктора Ющенка Sigur Rós 2005 року випустив альбом Takk..., а напередодні парламентських виборів 1998 року звернувся до українських посткомуністів із альбомом-закликом Von.

ГОЛОД І ГОЛОДОМОР
iozhikov
26.11.2011

Селяни в СРСР голодували завжди. Принаймні від колективізації і до кінця 60-х просто не було що їсти. Крім окремих районів, де партія допускала послаблення: десь там в Сибіру, на Кавказі, в Прибалтіці. Величезний процент сьогоднішніх українців голодували в дитинстві: фактично всі народжені в сім'ї колгоспників до (приблизно) 1965. Тому голод - перманентне поняття для всієї історії Радянського Союзу. Голодомор 1932-1933 років виділяється в окреме явище через рівень і цілеспрямованість на геноцид.

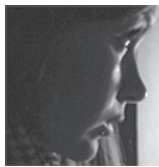
ПОБУТОВЕ
stroberyuka
9.12.2011

Лише справжня українська жінка може водночас смажити налисники, мити мотоцикла, перевіряти повні маразмів студентські контрольні із фонетики англійської мови й говорити із вагітною подругою по телефону. Навіть якщо вона десь на Богом забутій Яві. А так я жива-здорова, дякую, що турбувалися. От-от й в жж повернуся.

seems-to-be
14.11.2011

Завжди дивувався як іноді Київ українізує російськомовних і русифікує україномовних

(З ДАВНЬОГО)

уоко
24.11.2011
- Граєм в УПА!
- граєм! а це як?
- це я живу в лісі, а ти мені носиш їсти))))

БЛИЖЧЕ ДО НЕБЕС
aandrusiak
22.12.2011

Летів я оце додому до хати до Києва, а в літаку бабуся мало коні не двинула... Вийшли по трапу — а долі вже "швидка" чекає. Ну нічого, вижила. А подруга розказала, що її подруга була летіла, то в неї в літаку якась бабуся таки загнула... Прямо у польоті — майже зразу на небеса. Отаке

lada 28
21.12.2011

Мої знайомі, які пороз'їжджалися вчитися по всьому світі, на католицькі різдвяні свята вертаються додому і радісно повідомляють про це у фейсбуках та інших соцмережах. А я вже кілька днів думаю про те, що якби мені якась добра душа запропонувала квиток до Львова, то я б вчепилася у якісь із воріт Старого Міста і не давала себе відтягнути. Причина номер 1. Вчора тут було +23 С. Сьогодні значно похолодніло, +20 С і ходять легенди про сніг, який десь там в суботу має випасти. Я собі згадую Львів, це болото перемішане з брудним снігом, пронизливий вітер, дощі, запахні маршрутки, шапки, рукавиці, тепле взуття. Нііі, дякую. Причина номер 2. Тут починається якраз найцікавіше. Євреї святкують Хануку, араби-християни і решту католиків - Різдво, росіяни скоро будуть їсти олів'є під пальмами. Мої щоденні турботи - чи достатньо довга моя спідниця, щоб йти в ортодоксальний квартал дивитися, як горять ханукальні свічки? Де краще купити пампухи? Чи не є моветоном дарувати цукерковий набір на Хануку, як подарунок на Святого Миколая? Чи купувати худі, чи може обмежитися легким светриком, щоб не було спекотно? Це хороші турботи, значно приємніші від питань, чи поміщуся я у маршрутку або яка у нас бридка ялинка на Майдані цього року. Причина номер 3. Мабуть я таки сумую не за місцями, а за людьми, а всі хто треба є в досяжності скайпу або скоро прийдуть. Львів звісно гарний, ще й узимку, але здається я вже надивилася на нього вдосталь. Насправді мені аж цікаво, чому так вийшло. Це залежить від хороших умов у країні? Від кількості нових вражень? Від змужженості українським повсякденням?

ПОПАДАЛОВО
Nemyrch
28.10.2011

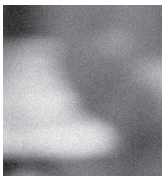
Купив тут в Амстері косяк ямайського сканку і не памятаю де поклав. В якусь кишеню. Ну, як в тому анекдоті про планокура, знаєте. Собака в аеропорту завтра точно знайде.

ОГЛЯД БЛОГОСФЕРИ

ПРО ДИВНЕ Lanthilda 8.12.2011

Вчора у фейсбуку, в спільноті "слов"янський клуб" (нащадки укр і рос еміграції) одна дівчинка-бразилійка запостила прохання такого резюмованого змісту: "поможіть вивчити українську якимось експрес-методом, тому що починаю писати магістерську про історію рок-музики в Україні у 80х, і вважаю, що використання лише російськомовної літератури сильно обмежить мою роботу". Вона два роки тому почала вчитись перекладати з російської на португальську і веде блог про російську поп, рок і електронну музику. Такі різні люди на світі водяться :) Особливо, в Бразилії... Остання річ, яку б я робила, це вчила якусь мову, щоб почитати літературу до теми магістерської. При усій власній легкості розуміння мов і тд. Це як іти вчитись на інженера-механіка, щоб могли їздити на роботу машиною.

ПРО ПОРАДИ ЄВРОПЕЙЦЯМ І АМЕРИКАНЦЯМ ЯК ТРЕБА ЖИТИ _dmitrov_ 25.07.2011

Що мене забавляє, так це як СНІШники люблять вчити жити європейців, і американців теж. Бачте забагато мусульман до себе беруть, в ЄС не тих приймають, податки у них неправильні, геям дозволяють дітей всиновлювати, а в америці закони смішні, негром нікого не назвеш, всі в суд подають, медицина дорога, в оборону вкладають багато грошей і воюють, всі в кредит живуть і взагалі не знають столицю України, не те що українці, котрі всі знають столицю Айови.

Якось думка про те, що вони такі які вони є, і це в Україні більшість молодих людей там мріє жити, а не навпаки, саме і через ці їхні «мінуси», і що якщо б ці країни виконали б всі «вимого» середньостатистичного СНІШника як правильно треба жити, то стали б ще одною Молдовою, Білоруссю, Україною чи Башкіркістаном, мало кому в голову приходить.

ФЕМЕН marmuletka 9.11.2011

Давайте скинемося і оплатимо дівчатам поїздку у якусь з дуже мусульманських країн. Бо якось же треба зупинити їхню «діяльність».

mykolap 5.12.2011

Головно, що в самому ментальному центрі Києва, у переході на Майдані Незалежности, більш відомому серед автентичних киян під назвою "Труба", приїжджих провінціалів та гостей Євро-2012 зустрічає два магазини: магазин українських вишиванок та інших сувенірів (колишній - помаранчевої революції), а другий - то сусідній секс-шоп. Подумалось, що було б цікаво їх поєднати, створивши секс-шоп національно-державницького стибу: феромони із запахом барвінку та любистку, вишивана еротична спідня білизна, надувні жінки, подібні до активісток громадського руху "Фемени", порнофільми за сценаріями Винничука...

АЕРОПОРТ misjko 12.11.2011

Аеропорт імені Шарля де Голля у списку найгірших у світі. Я маю теж свій негативний досвід, пов'язаний з ним. Це було у 2009 році, коли я летів до Києва з Орlando. Один зі службовців у аеропорту неправильно показав мені дорогу у транзитній зоні і я (з родиною) раптом опинився... в Об'єднаній Європі. Іншими словами, ми перетнули кордон незаконно. Та, здається, на паспортному контролі до Києва звикли до таких ситуацій, тому нас впустили без відсиджування у французькій тюрмі.

a_foyou 19.11.2011

дім має мати певні атрибути. ознаки. не будь-які метри квадратні можуть величатися домом.

МУЖИКИ zviruk 05.12.2011

"щастить" мені останім часом на східних хлопців) то пішла я не так давно на сальса-дискотеку і там до мене прилип індус, аж за руки хапав, довелося його ставити на місце. то йду я минулого тижня хрещатиком, якийсь араб зупинив запитати де тут метроград, а потім відразу перейшов на "а можна с вами познакоmitsя?". аж мені смішно стало. і от сьогодні купую я банани у якогось грузина чи вірмена, а він навколо мене скаче і все "девушка, ах девушка" і прицмоує. блін, та я ж всього навсього на кілька кг поправилася)))

ТУТ МОЖУТЬ БУТИ твоя юзерпика і пост фільтруй теми

ПОЕТИЧНА СТОРІНКА

ХВОРИТИ ЛІТАКАМИ

небо пошрамоване
слід літака
він ще сьогодні був тут
а завтра вже десь в тебе
але у твоєму небі
немає шрамів
ти не хворієш літаками
і тим де вони будуть завтра

і все наче так як було
сліди на обличчі неба
заживають
зникають
затягуються

та тільки слід
на моєму пошрамованому серці
так схожий на
слід літака
що летить
до
тебе

OH, EAST AND WEST EUROLINES!

він розвантажував брудні вагони
десь в Німеччині
вона підмивала старого
паралітика
і спала з його сином десь в Італії

Oh, east and west eurolines!

сльози дітей на вокзалах
та обіцянки неодмінно вернутись
сорок п'ять хвилин до кордону
і заплющені очі від болю

Oh, east and west eurolines!

гідке продавання свого тіла
і бажання забути всі імена
а вдома чекають дзвінків
від тієї котрої нема

Oh, east and west eurolines!

і коли я буваю на вокзалі
і бачу ці німі лица приховані
сльози
автобуси які крадуть щастя в
людей
мені хочеться крикнути

Oh, east and west eurolines!
я ненавиджу вас!

Мар'яна Максим'як народилась на Тернопільщині. Закінчила Український Католицький Університет та Львівський національний університет імені Івана Франка. Пише поезію, прозу. Авторка дебютної збірки «Solo душі» («Каменярь», Львів 2004) та збірки вибраних поезій «ЛЮДИ» («Крок», Тернопіль 2011).

Як Ви можете допомогти бездомній людині?

Просто відірвіть цей купон і віддайте людині, яка потребує інформації.

ДЕ ПОЇСТИ?

День	Час	Адреса	Організація
Понеділок	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
Вівторок	12:00	пр-т Червоної Калини, 127а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
Середа	12:00	вул. Мельника, 8	Церква «Християнська надія»
	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	13:00	кінотеатр «Сокіл» (вул. В. Великого, 14а)	«Посол +»
	14:00	біля палацу ім. Г. Хоткевича	Церква «Осанна»
Четвер	12:00	вул. Миколайчука, 8	Церква «Християнська надія»
	12:00	пр-т Червоної Калини, 127а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Сквер біля Порохової вежі	ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
	18:30 - 19:00	Піший патруль: Порохова вежа- ц-ва Преображення- ц-ва св. Андрія - вул. Банківська- ц-ва Ольги і Єлизавети	Спільнота Святого Егідія
П'ятниця	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Рясне-1 сквер біля супермаркету «ВАМ»	Церква «Християнська надія»
	15:00	сквер біля Порохової вежі	Пресвітеріанська Церква
Субота	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	біля палацу ім. Г. Хоткевича	Церква «Осанна»
	13:30 - 14:00	Піший патруль: Порохова вежа- ц-ва Преображення- ц-ва св. Андрія - вул. Банківська	Спільнота Святого Егідія
Неділя	13:00	вул. Б. Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»

Де отримати теплий одяг:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 16.00 - 18.00
Тел.: 8 (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок – П'ятниця, 10:00–13:00,
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де помитися, підстригтися і випрати речі:

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок - П'ятниця 9:00 - 14:00
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де переночувати:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 18.00 - 20.00
Тел.: 8 (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Де отримати реєстрацію та відновити паспорт:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр
(юридичні консультації, відновлення втрачених документів,
постановка на облік, реєстрація за переважним
місцезнаходженням).
Тел.: 8 (032) 233-14-79, 233-10-49.

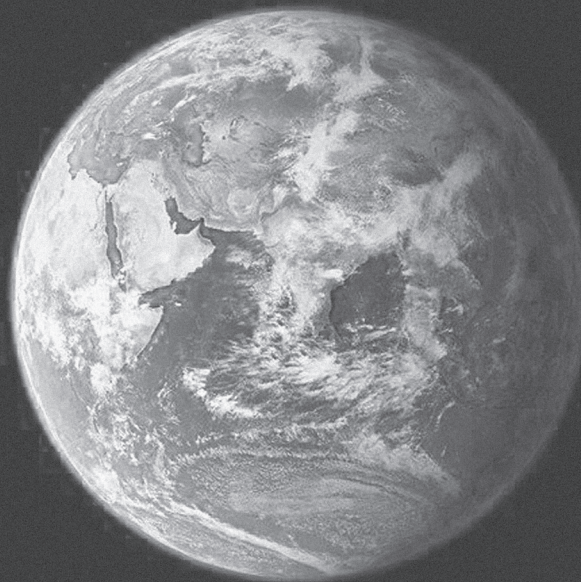

Де можна поступово відновити своє життя?

м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69.
Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
(життя в спільноті, праця для свого утримання,
навчання та допомога іншим)

ми не знайшли тут
жодних кордонів

а ви їх бачите?

NO EXIT

© Andy Singer

перші нелегальні іммігранти

16

КРЕСМ
НЕБА

придбавши цей журнал,
ви допоможете бездомним людям

придбавши цей журнал,
ви допоможете бездомним людям

**Т У Д И
І
З В І Д Т И**

фото: Саша Ковтун